

1124. Het niet instellen van derdenverzet brengt voor de derde geen verlies mede van de hem toebehorende rechten, rechtsvorderingen en excepties.

1124. Le défaut d'exercice de la tierce opposition ne prive pas le tiers des droits, actions et exceptions qui lui appartiennent.

Commentaar bij art. 1124 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50437/LN945-1124
84-21117

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

BOULARBAH, H., "Le point sur la procédure civile – Les voies de recours", in DE LEVAL, G., *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 309.

DEDRIE, L., "Derdenverzet", in E. BREWAEYS (ed.), *Bestendig handboek burgerlijk procesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 2.

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nr. 890.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nrs. 179-182.

TAELMAN, P., *Het gezag van het rechterlijk gewijsde*, Diegem, Kluwer, 2001, p. 227-230.

VAN LENNEP, R., *Gerechtelijk Wetboek*, III, Leuven, Universitas, 1969, 1227 en 1230.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming*, *Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 259.

BELANGRIJKSTE RECHTSPRAAK

Cass. 20 april 1966, *Pas.* 1966, I, 1055 en *R.W.* 1966-67, 511.

COMMENTAAR

1 Artikel 1124 Ger. W. bevestigt het facultatief karakter van het derdenverzet. (*1) Wanneer A zijn auto in bruikleen geeft aan B, en C beweert geheel ten onrechte dat de auto van hem is, doch B verliest de procedure tussen B en C en de rechtbank beveelt dat de auto wordt afgegeven aan C, dan is A niet verplicht derdenverzet in te stellen tegen het vonnis gewezen tussen B en C. A zou eveneens kunnen kiezen voor een beslag tot terugvordering (art. 1462 tot 1466 Ger. W.), of voor een vordering tot teruggave en tot schadevergoeding tegen B. (*2)

Aldus heeft de derde bijvoorbeeld ook de vrije keuze tussen het derdenverzet en de instelling van een vordering op grond van artikel 1613 Ger. W. (vordering tot onttrekking van goederen aan een beslag). (*3)

2 Het facultatief karakter van het derdenverzet houdt niet in dat het niet instellen van derdenverzet voor de derde geen enkel rechtsgevolg heeft. Het houdt slechts in dat de derde die ervoor kiest geen derdenverzet in te stellen, zich nog wel kan beroepen op andere hem toebehorende rechten, rechtsvorderingen en excepties. Niet instellen van derdenverzet geeft m.a.w. geen aanleiding tot enig *verlies* van de aan de derde toebehorende rechten, rechtsvorderingen en excepties, doch kan wel rechtsgevolgen hebben voor de derde en met name voor de rechten die slechts middels het derdenverzet kunnen worden uitgeoefend.

Een gerechtelijke beslissing kan in een navolgend geding jegens derden als bewijsmiddel worden ingeroepen. Met name geldt de werking van een rechterlijke uitspraak jegens derden als een weerlegbaar vermoeden, waaraan een wettelijke bewijswaarde toekomt. De rechter dient datgene wat in een vorige beslissing beslist werd als waar aan te nemen, onder voorbehoud van de mogelijkheid van de derde om het tegenbewijs te leveren middels de aanwending van derdenverzet. (*4)

3 Wanneer de bewijsvoering van een partij de rechtstreekse en onvermijdelijke ontkenning uitmaakt van hetgeen in een eerdere procedure werd beslist (waarbij die partij niet betrokken was), dan biedt slechts het derdenverzet die partij de mogelijkheid dat bewijs te leveren. (*5)

De omstandigheid dat de bewijsvoering die de rechtstreekse en onvermijdelijke ontkenning uitmaakt van hetgeen beslist werd in een eerdere procedure – waarbij degene die dat bewijs wenst te leveren niet als partij betrokken was – slechts kan wor-

(*1) L. DEDRIE, "Derdenverzet", in E. BREWAEYS (ed.), *Bestendig handboek burgerlijk procesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 2. Zie ook reeds: E. PICARD, *et. al.*, *Pandectes Belges*, tw. Tierce opposition, Brussel, Larcier, 1913, 903.

(*2) A. LE PAIGE, *Rechtsmiddelen*, in *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, o.c., 1973, nr. 179, p. 187.

(*3) Beslagr. Namen 17 december 1993, *Rev. not. b.* 1994, 197.

(*4) Rb. Hasselt 11 oktober 1999, *Limb. Rechtsl.* 2000, 112, met verwijzingen.

(*5) Rb. Namen 16 mei 1988, *J.L.M.B.* 1989, 50; A. FETTWEIS, *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, p. 570, nr. 890.

den geleverd door de aanwending van een derdenverzet, moet niet worden beschouwd als een vereiste toegevoegd aan en onverenigbaar met de tekst van artikel 1124 Ger. W. (*1) Het gaat integendeel om een precisering nopens de draagwijdte van artikel 1124 Ger. W. Die omstandigheid voegt geen vereiste toe aan de tekst, doch illustreert slechts dat uit het facultatief karakter van het derdenverzet niet voortvloeit dat de niet-aanwending van het derdenverzet in geen enkele situatie enig gevolg heeft voor de derde. Anders gezegd: het niet-aanwenden van een derdenverzet kan voor de derde in bepaalde omstandigheden wel aanleiding geven tot voor hem onwenselijke resultaten, zoals het verlies van de mogelijkheid om een standpunt vol te houden dat de rechtstreekse en onvermijdelijke ontkenning uitmaakt van hetgeen in een vroegere procedure beslist werd.

Volgens het Hof van Cassatie is het gezag van gewijsde van rechterlijke uitspraken als onweerlegbaar vermoeden weliswaar relatief in die zin dat het slechts tussen partijen kan worden aangevoerd, maar toch heeft een rechterlijke uitspraak wettelijke bewijswaarde ten aanzien van derden, meer bepaald als weerlegbaar vermoeden en onder voorbehoud van de aanwending van derdenverzet. (*2) De weerlegging van de inhoud van een rechterlijke uitspraak is een zeer ernstige aangelegenheid. De maatschappelijke orde rust in belangrijke mate op het gegeven dat rechterlijke uitspraken geacht worden de wettelijke waarheid te bevatten. Het oordeel dat wat een rechter beslist heeft toch niet juist is, moet worden voorbehouden aan een andere rechter. Vandaar dat het verantwoord is dat het bewijs van een feit dat de rechtstreekse en onvermijdelijke ontkenning uitmaakt van hetgeen in een vroegere procedure beslist werd, slechts kan worden geleverd middels het derdenverzet, aangezien door de aanwending van dit buitengewone rechtsmiddel datgene wat in het verleden beslist werd in een procedure waarbij de partij die derdenverzet doet niet betrokken was, aan een geheel nieuwe beoordeling onderworpen wordt.

De omstandigheid dat artikel 1124 Ger. W. geen absolute draagwijdte heeft (in de zin dat niet kiezen voor derdenverzet geen enkel gevolg zou mogen hebben), en het gevolg daarvan voor wie de inhoud van een vroegere beslissing wil aanvechten (nl. de verplichting zijn toevlucht te nemen tot het derdenverzet), moet dus niet beschouwd worden als een nieuw vereiste dat *contra legem* aan de tekst van artikel 1124 Ger. W. werd toegevoegd.

Immers, artikel 1124 bepaalt dat niet instellen van derdenverzet voor de derde geen verlies meebrengt van de hem toebehorende rechten, rechtsvorderingen en excepties. Uit die bepaling vloeit weliswaar een keuzerecht voort, maar kiezen om een bepaalde mogelijkheid verloren te laten gaan (ervoor kiezen om de termijn van derdenverzet te laten verstrijken) kan vanzelfsprekend wèl aanleiding geven tot het verlies van bepaalde rechten, spijs de tekst van artikel 1124. Het meest voor de hand liggende voorbeeld van een recht dat verloren gaat door het laten verstrijken van de termijn

(*1) Cf. P. Taelman, *Het gezag van het rechterlijk gewijsde*, Diegem, Kluwer, 2001, nrs. 312, 314 en 318.

(*2) Cass. 16 oktober 1981, *Arr. Cass.* 1981-82, nr. 122, p. 251.

voor de aanwending van derdenverzet, is precies... het recht om derdenverzet aan te tekenen. Het verlies van dat recht is een voortvloeisel uit een bepaalde uitoefening van de keuzemogelijkheid die eenieder krachtens artikel 1124 Ger. W. geboden wordt.

Dat het recht om een bewijs te leveren dat de rechtstreekse en onvermijdelijke ontkenning uitmaakt van hetgeen in een vroegere procedure beslist werd, óók verloren gaat als gevolg van het laten verstrijken van de termijn van het derdenverzet, is dus niet het gevolg van enig *contra legem* toegevoegd vereiste. Het gaat om een recht dat een afgeleide vormt van het recht om derdenverzet aan te tekenen, m.a.w. om een recht dat voortvloeit uit de mogelijkheid om derdenverzet aan te tekenen, of nog anders gezegd, om een recht dat slechts in het kader van een derdenverzetsprocedure kan worden uitgeoefend. Het is bijgevolg logisch en het druist niet in tegen de bevoordingen van artikel 1124 Ger. W. dat dit recht toch verloren gaat als men de mogelijkheid om derdenverzet aan te tekenen niet benut.

1125. Derdenverzet wordt, met dagvaarding aan alle partijen, gebracht voor de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen.

Het kan incidenteel bij schriftelijke conclusie worden gebracht vóór de rechter bij wie het geschil aanhangig is, indien deze de gelijke of de meerdere is van de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, voor zover alle partijen tussen wie deze beslissing is gevallen, in het geding zijn.

Bij niet-nakoming van de in dit artikel gestelde regels wordt het derdenverzet niet toegelaten.

1125. La tierce opposition est portée par citation, donnée à toutes les parties, devant le juge qui a rendu la décision attaquée.

Elle peut être formée à titre incident, par conclusions écrites, devant le juge saisi de la contestation, s'il est égal ou supérieur à celui qui a rendu la décision attaquée, pour autant que toutes les parties en présence lors de celle-ci soient en cause.

En cas d'inobservation des règles énoncées au présent article, la tierce opposition ne sera pas admise.

Commentaar bij art. 1125 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50438/LN945-1125
84-21118

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

BEERNAERT, S., “De schuldeiser is een ‘derde’ ten aanzien van de procedure tot toelaatbaarheid van de collectieve schuldenregeling”, (noot onder Beslagr. Antwerpen 8 juni 1999), *R.W.* 2000-01, 21.

BOULARBAH, H., “Le point sur la procédure civile – Les voies de recours”, in DE LEVAL, G., *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 310-312.

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nr. 891-892.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nrs. 186-187.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming, Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 259.

BELANGRIJKSTE RECHTSPRAAK

Cass. 7 februari 1975, *Arr. Cass.* 1975, 642, *Pas.* 1975, I, 583, *R.W.* 1974-75, 2654 en *J.T.* 1975, 396.

Cass. 31 januari 1986, *Arr. Cass.* 1985-86, 734, *Pas.* 1986, I, 648 en *T.B.H.* 1986, 280.

Cass. 11 juni 1998, *Arr. Cass.* 1998, 303, *Pas.* 1998, I, 303 en *R.W.* 1998-99, 1263.

*COMMENTAAR**Schema*

- I. De dagvaarding
 - A. Geen sacrale bewoordingen vereist – Problematiek van beslagzaken
 - B. Dagvaardingstermijn
 - C. Verzet en derdenverzet in één dagvaardingsexploit
- II. Dagvaarding van alle partijen
 - A. Wie is partij in de zin van artikel 1125?
 - B. Het eenzijdig verzoekschrift – Beslagzaken
 - C. Pandverzilvering
 - D. De notaris
 - E. De gerechtsdeurwaarder
- III. Incidenteel derdenverzet
- IV. Bevoegde rechter

I. De dagvaarding**A. GEEN SACRALE BEWOORDINGEN VEREIST – PROBLEMATIEK VAN BESLAGZAKEN**

I In de dagvaarding zoals bedoeld in artikel 1125 Ger. W. dienen geen sacrale bewoordingen gebruikt te worden. Meer bepaald is het gebruik van het woord “derdenverzet” niet vereist om een geldig derdenverzet te kunnen instellen.

Wanneer bewarend beslag wordt gelegd krachtens een beschikking van de beslagrechter, dient de beslagene die dat beslag wenst aan te vechten derdenverzet aan te tekenen tegen die beschikking. (*1) Hij dient in een dergelijk geval geen “vordering tot opheffing van beslag” in te stellen, zoals wel de beslagene die geconfronteerd werd met een beslag dat gelegd werd zonder voorafgaande machtiging (art. 1420 Ger. W.). De ratio van dit verschil is duidelijk: bij een beslag na machtiging van de beslagrech-

(*1) Antwerpen 16 december 1996, *R.W.* 1996-97, 1071.

ter bestaat er een gerechtelijke beslissing die gezag van gewijsde heeft en uitwerking dient te krijgen zolang zij niet is ingetrokken ingevolge de aanwending van een daartoe door de wet voorzien rechtsmiddel. (*1)

De beschikking tot intrekking geldt als opheffing van het beslag (art. 1419 Ger. W.). Een dagvaarding getiteld “dagvaarding”, “dagvaarding tot handlichting”, “opheffing beslag”, of iets van vergelijkbare strekking, kan in aanmerking komen als geldig derdenverzet, uiteraard indien aan alle voorwaarden voor een geldig derdenverzet voldaan is (bv. eerbiediging van de termijn, dagvaarding van alle partijen). (*2) Het volstaat dat uit het exploit voldoende duidelijk blijkt dat de beschikking op eenzijdig verzoekschrift op grond waarvan het beslag is gelegd, wordt aangevochten. (*3) Wanneer echter in het beschikkend gedeelte van de dagvaarding uitsluitend de opheffing van het bewarend beslag wordt gevraagd en wanneer in de overwegingen op geen enkele plaats de beschikking wordt aangevochten en er zelfs niet naar wordt verwezen, kan een exploit betiteld als “verzet” niet geacht worden een geldig derdenverzet uit te maken tegen de beschikking. (*4)

Belangrijk is derhalve niet het gebruik van het woord “derdenverzet”, zeker niet wanneer het woord “verzet” gebruikt wordt, daar in de artikelen 1033 en 1034 Ger. W. sprake is van “verzet” terwijl eigenlijk “derdenverzet” bedoeld wordt. (*5) Van belang is dat de partij die een dagvaarding in de zin van artikel 1125 laat betekenen, haar bedoeling kenbaar maakt om een rechtsmiddel aan te wenden tegen een bepaalde (dus minstens vermelde) rechterlijke beslissing. (*6)

Wanneer handlichting van een beslag gevorderd wordt terwijl opheffing van de beschikking die toelating tot beslag verleende had moeten worden gevraagd, kan ook de attitude van de verweerder een element zijn om uit te maken wat door de eiser bedoeld werd. Aldus had een partij ooit de handlichting gevorderd van een aantal bewarende beslagen, en concludeerde de verweerder (beslaglegger) tot de territoriale

(*1) Brussel 17 november 1993, *P.&B.* 1995, 196.

(*2) *Anders*: Beslagr. Antwerpen 13 juni 1995, *T. Not.* 1995, 473. Niettemin werd in dat vonnis niet op diametraal tegenstelde wijze geoordeeld als hierboven beschreven werd: immers, de rechter kan slechts een vordering die verkeerd omschreven werd als “vordering tot handlichting” of “vordering tot opheffing van beslag” interpreteren als een “vordering tot intrekking” *indien* uit de dagvaarding voldoende duidelijk blijkt dat de beschikking waarbij toelating verleend werd tot het leggen van een bewarend beslag wordt aangevochten. Uit de tekst van het vonnis *d.d.* 13 juni 1995 kan niet worden afgeleid of de dagvaarding in dat opzicht voldoende duidelijk was. In de dagvaarding werd de opheffing van het beslag gevorderd. Bij conclusie werd de vordering aangepast en werd de intrekking van de beschikking gevorderd, doch de beslagrechter oordeelt dat, aangezien in de dagvaarding de intrekking niet gevorderd werd en de termijn om derdenverzet aan te tekenen inmiddels verstreken was, het derdenverzet onontvankelijk was wegens laattijdigheid. De beslagrechter overweegt dat hij *ultra petita* zou oordelen indien hij, niettegenstaande in de dagvaarding de opheffing van het beslag gevorderd werd, toch een intrekking van de beschikking zou uitspreken. Het gaat om een moeilijk probleem dat zich ergens in het spanningsveld tussen laksheid en formalisme bevindt. De aangewezen oplossing is natuurlijk het probleem te vermijden door de vordering *ab initio* correct te formuleren...

(*3) Antwerpen 16 december 1996, *R.W.* 1996-97, 1071.

(*4) *Idem.*

(*5) Cass. 26 november 1999, *J.L.M.B.* 2000, 101, noot G. de L., *A.J.T.* 1999-00, noot J. BILLIET, *J.T.* 2000, 419, noot H. BOULARBAH en J. ENGLEBERT. Zie ook: Brussel 9 november 1994, *P.&B.* 1995, 205, en de verwijzingen aldaar.

(*6) Voor een voorbeeld van een (iетwat strenge) beoordeling die aanleiding gaf tot afwijzing van de vordering als niet-ontvankelijk: Brussel 17 november 1993, *P.&B.* 1995, 196.

onbevoegdheid van een bepaalde beslagrechter “om kennis te nemen van het derdenverzet”. De verkeerd betitelde vordering werd beschouwd als een ontvankelijk derdenverzet. (*1)

De rechtspraak die strak vasthoudt aan de letter van de wet en een dagvaarding tot opheffing van een bewarend beslag gelegd krachtens een rechterlijke toelating, niet aanvaardt als akte waarbij een derdenverzet wordt ingeleid tegen de rechterlijke toelating, werd in de rechtsleer terecht bestempeld als “très formaliste”. (*2)

B. DAGVAARDINGSTERMIJN

2 De dagvaardingstermijn die bij derdenverzet in acht moet worden genomen bedraagt in beginsel acht dagen.

Principaal derdenverzet wordt immers krachtens artikel 1125 Ger. W. aanhangig gemaakt bij dagvaarding.

De artikelen 707 tot 710 Ger. W. zijn krachtens artikel 1042 Ger. W. van toepassing op de dagvaarding waarbij een principaal derdenverzet wordt ingeleid, zodat de gewone termijn alleszins acht dagen bedraagt.

Welke is echter de dagvaardingstermijn bij derdenverzet dat wordt aangetekend tegen kortgedingbeschikkingen? Over de vraag of deze termijn acht dan wel twee dagen bedraagt – een vraag met een evident groot praktisch belang – bestaat onenigheid. In wat volgt worden de verschillende standpunten besproken, waarna onderzocht wordt welke de verkieslijke oplossing lijkt.

Los van de controverse in de rechtspraak en rechtsleer, verdient het vanuit praktisch oogpunt in ieder geval aanbeveling bij de inleiding van een derdenverzet tegen een kortgedingbeschikking (of beschikking van de beslagrechter), een dagvaardingsstermijn van minimaal acht dagen in acht te nemen. Men kan immers onmogelijk voorspellen welke strekking de rechter zal blijken aan te hangen. In situaties waarin urgentie voorligt, kan men best dagvaarden met verkorting van de termijn. Hopen dat de rechter de “strekking twee dagen” zal aanhangen, lijkt vooral in het licht van de ernstige gevolgen van de miskennis van de dagvaardingstermijn (absolute nietigheid van de dagvaarding waarop de verzachtingsregel van artikel 861 – belangenschade – niet van toepassing is en waarbij het normdoel – *cf.* artikel 867 – vaak niet bereikt zal zijn) een te vermijden risico.

3 De Voorzitter van de burgerlijke rechtbank te Luik oordeelde dat de dagvaardingsstermijn voor derdenverzet tegen een beschikking van de Voorzitter waarbij de Voorzitter een notaris machtigt een tweede grosse af te leveren, acht dagen bedraagt. (*3)

(*1) Beslagr. Luik 16 november 1994, *Act. dr.* 1996, 267.

(*2) H. BOULARBAH, “Le point sur la procédure civile – Les voies de recours”, in G. DE LEVAL, *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 326. Zie ook: Beslagr. Charleroi 10 februari 1998, *P.&B.* 1999, 44.

(*3) Voorz. Rb. Luik 8 juli 1998, *J.L.M.B.* 1998, 1697, noot G. de L.

Die uitspraak bevindt zich slechts in de marge van de controverse, omdat het geen derdenverzet betrof tegen een kortgedingbeschikking. Derdenverzet tegen een beslissing van de Voorzitter waarbij hij niet zetelt in kort geding, wordt uiteraard ingesteld – behoudens toelating tot verkorting van de dagvaardingstermijn – met inachtnaam van de gewone termijn van acht dagen. (*1) Het is ondenkbaar dat de kortgedingrechter een beslissing van de bodemrechter tenietdoet (ook wanneer beiden dezelfde rechter zijn).

4 De Beslagrechter te Verviers oordeelde in een vonnis van 2 juni 1995 dat op een dagvaarding in derdenverzet voor de beslagrechter (dus volgens de procedure van het kort geding, *cf.* art. 1395), de termijn van twee dagen van toepassing is. (*2) De aanknopingspunten die door de beslagrechter relevant worden geacht, zijn artikel 1125 (derdenverzet wordt ingeleid bij dagvaarding), artikel 1395 (procedure voor de beslagrechter is die van het kort geding) en artikel 1035 (dagvaardingstermijn in kort geding bedraagt twee dagen). Dat vonnis sluit aan bij het standpunt o.m. verdedigd door J. LAENENS, hetgeen – zoals hieronder zal worden betoogd – het juiste standpunt is. (*3)

5 Het Hof van Beroep te Brussel sprak zich over de kwestie uit in een arrest van 27 juli 1989. (*4) Het hof oordeelt, met verwijzing naar de stelling van J. VAN COMPERNOLLE (*cf.* het volgende randnr.), dat de termijn van acht dagen van toepassing is. Artikel 1035 (termijn van twee dagen) zou volgens het hof slechts betrekking hebben op het inleiden van een vordering in rechte, niet op het instellen van een buitengewoon rechtsmiddel zoals het derdenverzet.

In een kritische noot onder het arrest pleit J. ENGLEBERT voor toepassing van de termijn van twee dagen. Nogal wat auteurs delen de mening van ENGLEBERT. (*5)

Het Hof van Beroep te Brussel oordeelde reeds in 1975 in dezelfde zin (acht dagen). (*6)

(*1) Zie voor een opsomming van een aantal situaties waarin de Voorzitter ten gronde oordeelt: Voorz. Rb. Luik 8 juli 1998, *J.L.M.B.* 1998, (1697), 1700, noot G. de L.

(*2) Beslagr. Verviers 2 juni 1995, *Act. dr.* 1996, 304. Zie in dezelfde zin (twee dagen): Beslagr. Brussel 25 november 1986, *R.W.* 1986-87, 2867; Beslagr. Leuven 7 september 1982, *R.W.* 1983-84, 451; Beslagr. Kortrijk 26 januari 1981, *J.T.* 1982, 379; Beslagr. Dinant 11 oktober 1977, *J.L.* 1977-78, 147; Beslagr. Bergen 21 oktober 1974, *Pas.* 1976, III, 4.

(*3) J. LAENENS, "Dagvaardingstermijn bij de beslagrechter", (noot onder Antwerpen 3 januari 1979), *R.W.* 1980-81, 1087. *Adde*: Luik 1 oktober 1998, *J.L.M.B.* 1999, 435, weergave.

(*4) Brussel 27 juli 1989, *J.L.M.B.* 1990, 838, noot J. ENGLEBERT.

(*5) G. DE LEVAL, "Aspects actuels du droit des saisies", *J.T.* 1980, p. 627, nr. 17; J. LAENENS, noot onder Antwerpen 3 januari 1979, *R.W.* 1980-81, 1087; J.-L. LEDOUX, "Les saisies – Chronique de jurisprudence (1983-88)", *J.T.* 1989, p. 636, nr. 79.

(*6) Brussel 7 februari 1975, *Pas.* 1975, II, 106. Zie ook in dezelfde zin (acht dagen): Antwerpen 3 januari 1979, *R.W.* 1980-81, 1087, kritische noot J. LAENENS.

6 J. VAN COMPERNOLLE is de voornaamste pleitbezorger van de strekking volgens dewelke de dagvaardingstermijn van acht dagen van toepassing is op het derdenverzet tegen kortgedingbeschikkingen of beschikkingen gewezen zoals in kort geding (op dit domein vooral beschikkingen van de beslagrechter). (*1)

Volgens VAN COMPERNOLLE is het onderscheid tussen de instelling van een vordering in rechte en de aanwending van een rechtsmiddel te dier zake determinerend. Artikel 1035 (twee dagen) is volgens hem slechts van toepassing op de instelling van een vordering in rechte. Als men ervan uitgaat dat art. 1035 niet van toepassing is op het instellen van een derdenverzet, ontbreekt inderdaad een aanknopingspunt dat leidt tot het besluit dat de dagvaardingstermijn van twee dagen van toepassing is.

7 Het standpunt van J. VAN COMPERNOLLE overtuigt niet. (*2) Uiteraard is het instellen van een vordering in rechte iets anders dan de aanwending van een rechtsmiddel. Uit de – nogal evidente – vaststelling dat degene die derdenverzet aantekent een rechtsmiddel aanwendt, mag echter geenszins besloten worden dat artikel 1035 niet van toepassing zou zijn op het principaal derdenverzet tegen een kortgedingbeschikking (of tegen een beschikking gewezen volgens de procedure van het kort geding).

Men kan niet betwisten dat hij die derdenverzet aantekent, een rechtsmiddel aanwendt. Wel kan men van mening verschillen over wat nu precies de verschilpunten zijn van (en de verschillende gevolgen verbonden aan) de instelling van een vordering in rechte enerzijds en de aanwending van een rechtsmiddel anderzijds. Dat onderscheid hoeft terzake echter niet doorslaggevend te zijn, nu vaststaat dat luidens artikel 1125 de aanwending van het principaal derdenverzet bij *dagvaarding* geschiedt, m.a.w. op de wijze van de instelling van een vordering in rechte. Of er inhoudelijke verschillen zijn tussen de aanwending van een rechtsmiddel en de instelling van een vordering in rechte, kan bijgevolg buiten beschouwing blijven. Ook de vraag of artikel 1035 van toepassing is op de aanwending van een rechtsmiddel, kan buiten beschouwing blijven. Relevant is slechts dat het principaal derdenverzet wordt ingeleid bij dagvaarding, d.i. volgens de vormen en voorschriften van de inleiding van de vordering in rechte.

Indien sprake is van een dagvaarding in kort geding, is artikel 1035 van toepassing. Indien principaal derdenverzet wordt ingesteld tegen een beschikking van de voorzitter zetelend in kort geding, dient dit krachtens artikel 1125 te worden ingesteld bij

(*1) J. VAN COMPERNOLLE, "Examen de jurisprudence (1971 à 1985). Droit judiciaire privé. Les voies de recours", *R.C.J.B.* 1987, 200. Zie in dezelfde zin (acht dagen): G. DE LEVAL, noot onder Voorz. Rb. Luik 19 oktober 1984, *R.D.T.F.* 1985, 65; P. MARCHAL, *Les référés*, Brussel, Larcier, 1992, p. 89, nr. 66 en p. 92, nr. 76.

(*2) Zie in dezelfde zin (d.w.z. voor toepassing van de termijn van twee dagen): K. BAERT, "Algemene beginselen van bewarend beslag", *T.P.R.* 1980, 292, voetnoot 56; C. CHABOT-LÉONARD, *Saisies conservatoires et saisies-exécution*, Brussel, Bruylant, 1979, 75-76; G. DE LEVAL, "Aspects actuels du droit des saisies", *J.T.* 1980, p. 628, nr. 17; G. DE LEVAL, *Traité des saisies*, p. 53, nr. 31; A. FETTWEIS, *Manuel de procédure civile, o.c.*, 1987, p. 488, nr. 732; A.-M. STRANART, "Saisie mobilière: tierce-opposition ou action en distraction?", *J.P.A.* 1987, p. 154, nr. 9.

dagvaarding, en de dagvaardingstermijn die in acht moet worden genomen bij de “inleiding en behandeling van de vordering in kort geding” (opschrift van de titel waarin art. 1035 tot 1041 zijn opgenomen) bedraagt krachtens artikel 1035 twee dagen.

Indien sprake is van een dagvaarding die gebracht wordt voor de beslagrechter, is artikel 1395 Ger. W. van toepassing, krachtens hetwelk de procedure voor de beslagrechter die is van het kort geding, waaronder m.a.w. ook artikel 1035 Ger. W. (*1)

8 Artikel 1040 Ger. W. bepaalt dat de termijn van artikel 1035 van toepassing is op de termijnen voor verschijning voor het hof van beroep en voor het arbeidshof. De wet bepaalt m.a.w. expliciet dat de termijn van twee dagen van toepassing is op het hoger beroep. Die bepaling kan echter niet gelden als *a contrario* argument ter ondersteuning van de stelling dat artikel 1035 niet van toepassing zou zijn op het derdenverzet tegen een kortgedingbeschikking (of een beslissing zoals in kort geding gewezen).

Immers, artikel 1062 Ger. W., dat betrekking heeft op de gewone termijn van verschijning in hoger beroep (15 dagen), bepaalt niets over de termijn van verschijning bij hoger beroep tegen kortgedingbeschikkingen. Artikel 1040 vult in die zin artikel 1062 aan.

De bepalingen m.b.t. het derdenverzet daarentegen, bevatten geen regel vergelijkbaar met artikel 1062. Over de termijn van verschijning wordt m.b.t. het derdenverzet niets bepaald in de artikelen 1122 tot 1131. Bijgevolg levert artikel 1040 geen argument op voor de “strekking acht dagen”: de artikelen m.b.t. het derdenverzet bepalen niets over de gewone termijn van verschijning, zodat in tegenstelling tot wat voor het hoger beroep geldt, geen tegenhanger voor een dergelijke bepaling nodig was bij de bepalingen m.b.t. het kort geding, zoals artikel 1040 een tegenhanger is van artikel 1062.

Het relevante aanknopingspunt is derhalve artikel 1125 Ger. W., waarin het begrip “dagvaarding” in dit verband determinerend is. Ook al is de instelling van een derdenverzet de aanwending van een rechtsmiddel, dit geschiedt ingevolge artikel 1125 met inachtneming van de vormen en termijnen die gelden voor de dagvaarding. Artikel 1035 Ger. W. vermeldt weliswaar “de vordering in kort geding”, doch dat is om een dubbele reden irrelevant bij de beoordeling van de toepasselijke dagvaardingstermijn bij principaal derdenverzet: (1) ten eerste geschiedt dit hoe dan ook bij dagvaarding, dus met inachtneming van de vormen en termijnen geldend voor een dagvaarding; (2) ten tweede bestaat er wel een verschil tussen de aanwending van een rechtsmiddel en de instelling van een vordering in rechte, doch vormt het aanwenden van een rechtsmiddel eigenlijk een deelverzameling van het instellen van een vorde-

(*1) J. LAENENS, “Dagvaardingstermijn bij de beslagrechter”, (noot onder Antwerpen 3 januari 1979), *R.W.* 1980-81, 1090-1091.

ring in rechte. (*1) Een dagvaarding is een wijze van aanhangigmaking van een vordering, d.i. de voorlegging van een aanspraak ter beoordeling door een rechter. Artikel 1035 Ger. W. spreekt weliswaar van de “vordering”, doch nergens uit de tekst van deze wetsbepaling blijkt dat de termijn van twee dagen slechts van toepassing zou zijn op de *gedinginleidende* dagvaarding, d.i. de eerste dagvaarding die zich aan het beginpunt van een bepaalde rechtsstrijd situeert. Aangezien het derdenverzet een *rechtsmiddel* is, geldt een dagvaarding in derdenverzet inderdaad niet als *gedinginleidende* dagvaarding, in de zin van een dagvaarding waarmee een bepaalde rechtsstrijd initieel aan de beoordeling van de rechter wordt voorgelegd. Men mag zich daar echter niet door laten misleiden, omdat wie een rechtsmiddel aanwendt, hoe dan ook een vordering ter beoordeling van de rechter voorlegt (meer bepaald de vraag een bepaalde rechterlijke beslissing geheel of gedeeltelijk te vernietigen).

Er ligt bijgevolg geen grondslag voor om te besluiten dat de termijn van twee dagen, vervat in artikel 1035 Ger. W., niet van toepassing zou zijn op een dagvaarding in derdenverzet gericht tegen een beslissing gewezen in kort geding of op de wijze van het kort geding. (*2)

C. VERZET EN DERDENVERZET IN ÉÉN DAGVAARDINGSEXPLOOT

9. Geoordeeld werd dat uit geen enkele wetsbepaling voortvloeit dat een gewoon verzet en een derdenverzet onmogelijk in één enkel dagvaardingsexploot kunnen worden betekend. (*3)

(*1) Vgl. in dezelfde zin: A.-M. STRANART, “Saisie mobilière: tierce-opposition ou action en distraction?”, *J.P.A.* 1987, p. 155: “la tierce-opposition à l’ordonnance d’autorisation de saisir délivrée par le juge des saisies constitue bien une demande ayant trait aux saisies et portée devant le magistrat spécialement institué pour en connaître – fût-ce sous la forme d’un recours. Le respect du délai spécial s’impose donc.”

(*2) J. ENGLEBERT reikt nog een argument aan dat weliswaar juist is, doch dat strikt gezien niet nodig is om het onderzochte vraagstuk op te lossen. Meer bepaald merkt de auteur terecht – doch ten overvloede – op dat de gelijkheid tussen de partijen verstoord zou zijn, indien de (derden)verzetdoende partij een dagvaardingstermijn van acht dagen in acht zou moeten nemen in het kader van een procedure die in beginsel betrekking heeft op een urgente situatie, terwijl de oorspronkelijke eiser het voordeel van een termijn van twee dagen geniet (J. ENGLEBERT, “Le délai de comparution en cas d’opposition ou de tierce-opposition à une décision de référé”, (noot onder Brussel 27 juli 1989), *J.L.M.B.* 1990, 838). Zie ook in dezelfde zin: J. LAENENS, “Dagvaardingstermijn bij de beslagrechter”, (noot onder Antwerpen 3 januari 1979), *R.W.* 1980-81, 1087. De Beslagrechter te Verviers voegt daar nog aan toe dat het “illogique et paradoxal” zou zijn als de bijzondere termijn van verschijning voor het hoger beroep twee dagen zou zijn, doch acht dagen voor het derdenverzet (Beslagr. Verviers 2 juni 1995, *Act. dr.* 1996, 304). De strekking voorgestaan door VAN COMPENOLLE wordt in datzelfde vonnis bestempeld als “une tendance minoritaire”.

(*3) Antwerpen 6 oktober 1998, *P.&B.* 1999, 236.

II. Dagvaarding van alle partijen

A. WIE IS PARTIJ IN DE ZIN VAN ARTIKEL 1125

10 Krachtens artikel 1125 Ger. W. moet de dagvaarding gericht zijn tegen alle *partijen* die betrokken waren bij het geding dat aanleiding gaf tot de bestreden beslissing. Wie geen partij was, moet niet in derdenverzet gedaagd worden.

Partij bij een geschil in de zin van artikel 1125 Ger. W. is slechts degene die in een geding iets vordert, of degene tegen wie iets gevorderd wordt, op voorwaarde dat degene tegen wie iets gevorderd wordt de kans heeft gekregen zich te verweren.

De omstandigheid dat iemand naar aanleiding van een geding gehoord werd of de kans kreeg opmerkingen te formuleren, verleent die persoon niet de hoedanigheid van partij in de zin van artikel 1125 Ger. W. (*1)

Bij een wrakingsincident wordt de gewraakte rechter geen partij, zelfs al kan hij op grond van artikel 841 Ger. W. tot de kosten veroordeeld worden. (*2)

B. HET EENZIJDIG VERZOEKSCRIFT – BESLAGZAKEN

11 Bij een procedure op eenzijdig verzoekschrift, ook al gaat het om een procedure die niet louter gericht is op het bekomen van een toelating (tot het leggen van een bewarend beslag bijvoorbeeld) doch wel degelijk om een procedure waarbij een veroordeling tegen iemand wordt gevorderd, is het aantal “partijen” in de zin van artikel 1125 Ger. W. – behoudens tussenkomst – per definitie gelijk aan het aantal verzoevende partijen.

12 Bij een procedure op eenzijdig verzoekschrift gericht op het bekomen van toelating tot het leggen van een beslag, is – weerom behoudens tussenkomst – slechts de verzoeker als partij betrokken. De omstandigheid dat de beslagene getroffen wordt door een beslag gelegd ingevolge een op eenzijdig verzoekschrift verkregen toelating, verleent hem niet de hoedanigheid van partij. (*3) *A fortiori* is de derde beslagene geen partij, en moet na een op eenzijdig verzoekschrift verkregen toelating tot het leggen van een bewarend derdenbeslag slechts de verzoevende partij (de beslaglegger) bij een derdenverzet betrokken worden. (*4)

(*1) Zie de bespreking van art. 1122 Ger. W., onder randnr. 16.

(*2) Zie hierover uitgebreid: Bergen 11 mei 1988, *J.L.M.B.* 1988, 1132. Zie ook: *supra*, commentaar bij art. 1122 Ger. W., onder randnr. 12.

(*3) Cass. 24 april 1987, *Arr. Cass.* 1986-87, p. 1126, nr. 497; Antwerpen 30 september 1998, *P.&B.* 1999, 242.

(*4) *Contra*, doch niet meer actueel in het licht van de in de vorige voetnoot aangehaalde rechtspraak: Brussel 17 oktober 1973, *R.W.* 1973-74, 726.

Hetzelfde geldt voor elke beschikking verleend op eenzijdig verzoekschrift (bijvoorbeeld: verbod om een merkenrechtelijke inbreuk te blijven plegen). (*1) De derde die meent in zijn rechten benadeeld te zijn, dient slechts de verzoeker te dagvaarden in derdenverzet en niet de bestemming van de beschikking op eenzijdig verzoekschrift. (*2) Talloze situaties zijn denkbaar waarbij een derde die niet de bestemming van de beschikking op eenzijdig verzoekschrift is, zich daardoor toch benadeeld acht (bv.: de titularis van de auteursrechten op een spel dat gecommmercialiseerd wordt door een handelsvennootschap). (*3) De bestemming van de beschikking verleend op eenzijdig verzoekschrift heeft – op voorwaarde dat hij niet in de procedure is tussengekomen – uiteraard evenzeer de mogelijkheid om derdenverzet aan te tekenen als onverschillig welke andere derde wiens rechten door de beschikking benadeeld worden.

C. PANDVERZILVERING

13 De procedure van pandverzilvering zoals geregeld door de Wet op het Handelspand (Wet 5 mei 1872, W. Kh., Titel VI) verdient enige toelichting. Het burgerlijk pand is een overeenkomst waarbij de pandgever aan de pandhouder een zaak afgeeft tot zekerheid van een schuld (art. 2071 B.W.). Het burgerlijk pand strekt tot zekerheid van een burgerlijke schuld. Het handelspand – niet te verwarren met de inpandgeving van de handelszaak, beheerst door de Wet van 25 oktober 1919 – strekt tot zekerheid van een handelsschuld. De aard van het pandobject of de hoedanigheid van de partijen blijft buiten beschouwing bij de beoordeling van de aard van een inpandgeving. (*4)

Wanneer de door het pand gewaarborgde schuldvordering niet voldaan is op de vervaldag, kan de schuldeiser – na een aanmaning te hebben betekend aan de schuldenaar en aan de pandgever (die dezelfde persoon kunnen zijn) – aan de voorzitter van de rechtbank van koophandel bij verzoekschrift machtiging vragen om de verpande goederen te doen verkopen door een persoon (vaak een gerechtsdeurwaarder) aangewezen door de voorzitter (art. 4 Wet Handelspand). Een verzoekschrift tot pandverzilvering kan ook worden ingediend bij faillissement van de schuldenaar, aangezien het vonnis van faillietverklaring tot gevolg heeft dat de niet vervallen schulden opeisbaar worden ten aanzien van de gefailleerde (art. 22 Faill. W.). Het verzoekschrift moet aan de schuldenaar en aan de pandgever betekend worden, met verzoek hun opmerkingen aan de voorzitter te doen toekomen. De aanmaning en het verzoekschrift kunnen in één enkel gerechtsdeurwaardersexploot betekend worden. Aangezien de wet de betekening van de aanmaning vereist, volstaat geen aanmaning per aangetekend

(*1) Zie voor een voorbeeld (inzake openbaar aanbod): Voorz. Kh. Brussel 25 maart 1993, *T.R.V.* 1993, 330.

(*2) Cass. 24 april 1987, *Arr. Cass.* 1986-87, p. 1126, nr. 497; Rb. Namen 3 mei 1996, *P.&B.* 1997, 113.

(*3) Rb. Namen 3 mei 1996, *P.&B.* 1997, 113.

(*4) Zie hierover: K. WAGNER, "Gezond verstand in pand – pandverzilvering en de rechten van de echtgenoot van de pandgever", (noot onder Kh. Leuven 8 juni 1999), *A.J.T.* 1999-2000, 388, en de verwijzingen aldaar.

schrijven. (*1) De Voorzitter oordeelt enkel of het verzoek tot pandverzilvering *prima facie* gegrond lijkt. Hij oordeelt niet over de gewaarborgde schuld en het komt hem evenmin toe uitstel te verlenen. Tegen de beschikking die het verzoek afwijst, staat geen enkel rechtsmiddel open, maar een dergelijke beschikking heeft slechts een beperkt gezag van gewijsde. Zodra de schuldeiser van oordeel is over nieuwe elementen te beschikken, kan hij een nieuw verzoekschrift indienen. Tegen de beschikking die pandverzilvering toestaat, staat verzet open bij de rechtbank van koophandel, binnen een termijn van 3 dagen (art. 5 Wet Handelspand). De rechtsmacht van de rechtbank van koophandel is niet verschillend van die van de Voorzitter. Tegen het vonnis van de rechtbank van koophandel staat hoger beroep open, binnen een termijn van acht dagen na de betekening (art. 6 Wet Handelspand). Pandverzilvering geschiedt op risico van de schuldeiser, die gehouden is tot schadeloosstelling indien de bodemrechter later zou oordelen dat het pand ten onrechte werd uitgewonnen. (*2)

Welke partijen zal *de derde* die meent benadeeld te zijn door een beschikking die toelating verleent om over te gaan tot pandverzilvering, in derdenverzet moeten dagvaarden? Uiteraard de schuldeiser die het verzoekschrift tot pandverzilvering heeft ingediend. Indien men zou aanvaarden dat een procedure tot pandverzilvering een procedure op eenzijdig verzoekschrift is volgens het systeem van het Gerechtelijk Wetboek, dan zou de derde kunnen volstaan met dagvaarding van de verzoekende schuldeiser.

De procedure zoals geregeld door de Wet op het Handelspand en zoals hierboven geschetst, wijkt echter fundamenteel af van de procedure op eenzijdig verzoekschrift zoals geregeld door het Gerechtelijk Wetboek. De belangrijkste verschilpunten zijn: (1) naast een aanmaning bij gerechtsdeurwaardersexploot betekend aan de debiteur moet een verzoekschrift tot pandverzilvering ook bij gerechtsdeurwaardersexploot (eventueel hetzelfde exploot) betekend worden aan de debiteur; (2) het verzoekschrift moet ten aanzien van de debiteur en de pandgever (d.i. de debiteur zelf of een derde) de uitnodiging bevatten om “hun eventuele opmerkingen aan de Voorzitter te doen toekomen” (art. 4 Wet Handelspand). De wet organiseert bijgevolg een mogelijkheid voor de debiteur om tegenspraak te voeren. De voorzitter moet rekening houden met deze mogelijkheid van tegenspraak, daar hij pas uitspraak mag doen na het verstrijken van minstens twee vrije dagen na de betekening van het verzoekschrift tot pandverzilvering aan de debiteur en de (derde-)pandgever (art. 4 Wet Handelspand). Een beschikking tot pandverzilvering is pas uitvoerbaar nadat ze betekend werd aan de debiteur en de pandgever (art. 5 Wet Handelspand). Naast het recht om tegenspraak te voeren heeft de debiteur ook nog een verhaalsrecht beheerst door artikel 5 van de Wet op het Handelspand (te brengen voor de rechtbank van koophandel, waarna hoger be-

(*1) Antwerpen 29 januari 1990, *R.W.* 1989-90, 990.

(*2) K. WAGNER, “Gezond verstand in pand – pandverzilvering en de rechten van de echtgenoot van de pandgever”, (noot onder Kh. Leuven 8 juni 1999), *A.J.T.* 1999-2000, 388, en de verwijzingen aldaar.

roep openstaat voor het hof van beroep). Het recht van de schuldenaar en de pandgever om tegenspraak te voeren moet worden onderscheiden van een recht om gehoord te worden. (*1)

In het licht van de wijze waarop de mogelijkheid om tegenspraak te voeren alsmede het verhaalsrecht van de debiteur en de (derde-)pandgever door de Wet op het Handelspand georganiseerd werden, moeten zij worden beschouwd als “partij” in de zin van artikel 1125 Ger. W. (*2) De derde dient de debiteur en de pandgever (voor zover de pandgever iemand anders is dan de debiteur) derhalve eveneens in derdenverzet te dagen, samen met de indiener van het verzoekschrift tot pandverzilvering, en zulks op straffe van niet-ontvankelijkheid van het derdenverzet.

D. DE NOTARIS

14 De notaris die op grond van artikel 1580 Ger. W. belast werd met de openbare verkoping van een beslagen onroerend goed en met de opstelling van een rangregeling, is niet als partij betrokken in de tenuitvoerlegging. (*3) Het is weliswaar niet verboden een dagvaarding tevens ter kennisgeving aan die notaris te laten betekenen (in principe is dit zelfs aan te bevelen), maar nalaten zulks te doen is niet in strijd met het vereiste van artikel 1125 om alle partijen die betrokken waren bij de bestreden beslissing, in derdenverzet te dagen. (*4)

E. DE GERECHTSDEURWAARDER

15 Het is evident dat men de gerechtsdeurwaarder die een beslagexploot betekende, bij een derdenverzet niet mede hoeft te dagen. Niettemin had een partij dit in het geschil dat uitmondde in het arrest van het Hof te Antwerpen *d.d.* 30 september 1998 blijkbaar opgeworpen. (*5)

III. Incidenteel derdenverzet

16 Principaal derdenverzet kan worden aangetekend voor de rechter die de bestreden beslissing gewezen heeft, zelfs wanneer een hoger beroep hangende is. Dat principe is een uitdrukking van het autonoom karakter van het derdenverzet. (*6) De mogelijkheid dat de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, geen nuttige

(*1) Antwerpen 5 februari 1996, *T.B.H.* 1998, 763.

(*2) Antwerpen 5 februari 1996, *T.B.H.* 1998, 763.

(*3) Voorz. Rb. Namen, 13 december 1994, *Act. dr.* 1996, 353.

(*4) Zie ook commentaar bij art. 1122, randnr. 35.

(*5) Antwerpen 30 september 1998, *P.&B.* 1999, 242.

(*6) Cass. 11 juni 1998, *R.W.* 1998-99, 1263.

beslissing zou kunnen nemen zolang de appèlrechter geen uitspraak heeft gedaan, ontnemt aan de eerste rechter niet de bevoegdheid om kennis te nemen van het derdenverzet. (*1)

Wanneer hoger beroep hangende is tegen de beslissing waartegen de derde wenst op te komen, beschikt de derde – conform de geciteerde cassatierechtspraak – over de keuze tussen incidenteel derdenverzet bij schriftelijke conclusie voor de rechter bij wie het geschil aanhangig is, of principaal derdenverzet voor de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen. (*2) Kiezen voor incidenteel derdenverzet (voor de appèlrechter) is dan allicht de snelste oplossing, maar houdt een verlies van aanleg in.

Incidenteel derdenverzet kan worden aangetekend tot aan de sluiting der debatten.

17 De inleiding van een derdenverzet bij wijze van hoofdvordering, geschiedt voor de rechter die de bestreden beslissing gewezen heeft. Slechts bij een incidenteel derdenverzet kan zich de hypothese voordoen dat het derdenverzet gebracht wordt voor een andere rechter dan degene die de bestreden beslissing gewezen heeft. (*3) Die andere rechter dient op grond van artikel 1125 Ger. W. de gelijke of de meerdere te zijn van de rechter die de bestreden beslissing gewezen heeft. (*4) Vereist is tevens dat alle partijen tussen wie de bestreden beslissing gewezen is, in het geding betrokken zijn of (middels een dagvaarding in gedwongen tussenkomst) worden. (*5)

De derde die nog geen partij was in de appèlprocedure, kan krachtens artikel 1125 Ger. W. incidenteel derdenverzet doen bij schriftelijke conclusie. De bijzondere bepaling van artikel 1125 Ger. W. vormt in zekere zin een uitzondering op het algemene verbod van een agressieve tussenkomst die voor het eerst in hoger beroep plaatsvindt (art. 812 Ger. W.). (*6)

IV. Bevoegde rechter

18 Zijn elkanders gelijke in de zin van artikel 1125 Ger. W.: (1) het hof van beroep en het arbeidshof; (2) de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank; (3) de vrederechters. Bij het bepalen van deze hiërarchie zijn de voorrangregels vervat in artikel 565 Ger. W. niet van toepassing. (*7) Een recht-

(*1) *Idem.*

(*2) Cass. 11 juni 1998, *Arr. Cass.* 1998, 303, *Pas.* 1998, I, 303 en *R.W.* 1998-99, 1263. Zie ook: Voorz. Rb. Luik 14 april 2000, *J.L.M.B.* 2000, 1640.

(*3) Bergen 11 mei 1988, *J.L.M.B.* 1988, 1132.

(*4) Meer hierover *infra*, onder het volgende randnr.

(*5) H. BOULARBAH, "Le point sur la procédure civile – Les voies de recours", in G. DE LEVAL, *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 312. Zie over de mogelijke gevolgen van een incidenteel derdenverzet voor de berechting van de oorspronkelijke vordering *infra*, commentaar bij art. 1126 Ger. W.

(*6) H. BOULARBAH, "Le point sur la procédure civile – Les voies de recours", in G. DE LEVAL, *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 312. Meer hierover bij de bespreking van de verhouding tussen het derdenverzet en de tussenkomst, commentaar bij art. 1122 Ger. W., randnr. 72 e.v.

(*7) A. LE PAIGE, *Rechtsmiddelen*, in *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, o.c., 1973, nr. 186, p. 197.

bank die of een hof dat “de meerdere” is van een andere rechtbank in de zin van artikel 1125 Ger. W., is niet noodzakelijk de rechtbank of het hof bevoegd om kennis te nemen van een hoger beroep tegen beslissingen van die lagere rechter. (*1) Wat de wetgever heeft willen verhinderen, is dat een rechter ooit een beslissing zou hervormen van een rechter die hoger dan hemzelf staat in de rechterlijke hiërarchie. (*2)

De vraag m.b.t. de (on)partijdigheid van de rechter die op derdenverzet oordeelt over een zaak waarover hij zich vroeger reeds heeft uitgesproken, wordt besproken in een recente bijdrage van S. COOLS. (*3)

De voorzitter van een rechtbank en een kamer van deze rechtbank zijn vanuit het oogpunt van de hiërarchie bedoeld in artikel 1125 Ger. W. elanders gelijke. (*4) Aldus is ook de eerste voorzitter van het hof van beroep een gelijke van het hof van beroep in de zin van artikel 1125 Ger. W. (*5)

Het begrip “rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen” moet worden opgevat in institutionele en niet in persoonlijke zin. (*6) De omstandigheid dat de samenstelling van een kamer van een hof of rechtbank gewijzigd is, blijft zonder invloed op de bepaling van de rechter die de bestreden beslissing gewezen heeft.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend op eenzijdig verzoekschrift, is dezelfde rechter in de zin van artikel 1125 Ger. W. als de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding. (*7) Of een zaak wordt ingeleid bij dagvaarding of op eenzijdig verzoekschrift, betreft slechts de wijze van aanhangigmaking. De instantie waarvoor de zaak aanhangig gemaakt wordt, is in beide gevallen – binnen de context van artikel 1125 Ger. W. – dezelfde.

19 Daar artikel 1125 Ger. W. in institutionele en niet in persoonlijke zin moet worden opgevat, moet van de partijen niets meer verwacht worden dan dat zij voor dezelfde *instantie* dagvaarden. (*8) In sommige rechtbanken bestaan bijvoorbeeld meerdere beslagrechters, zonder dat zij deel uitmaken van iets als een “eerste beslagkamer”, “tweede beslagkamer” enzovoort. De “Beslagrechter te Brussel” of de “Beslagrechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel” is aldus één instantie.

(*1) Cass. 7 februari 1975, *Arr. Cass.* 1975, 642, *Pas.* 1975, I, 583 en *J.T.* 1975, 396; A. FETTWEIS, *Manuel de procédure civile, o.c.*, 1987, p. 570, nr. 892; R. VAN LENNEP, *Belgisch burgerlijk procesrecht*, Deel V (*Verhaal*), Antwerpen, Standaard, s.d., 166.

(*2) J. VAN COMPENOLLE, “Examen de jurisprudence (1971 à 1985). Droit judiciaire privé. Les voies de recours”, *R.C.J.B.* 1987, 201.

(*3) S. COOLS, “Kan de rechter op (derden)verzet nog onpartijdig zijn?”, (noot onder Brussel 27 april 2000), *P.&B.* 2001, 74.

(*4) In de zin dat zij evenwaardig zijn, maar niet dezelfde instantie: wanneer derdenverzet aanhangig wordt gemaakt tegen een beschikking van de voorzitter en dit geschiedt bij wijze van principaal derdenverzet, moet worden gedagvaard voor de voorzitter en niet voor de rechtbank.

(*5) Brussel 26 januari 2000, *A.J.T.* 1999-00, 676.

(*6) Brussel 10 april 1998, *T.B.B.R.* 1999, 84.

(*7) Brussel 10 april 1998, *T.B.B.R.* 1999, 84. *Contra*, met uitvoerige motivering, doch verkeerd: Voorz. Rb. Brussel 23 oktober 1996, *T.B.B.R.* 1998, 167.

(*8) Voorz. Rb. Brussel 2 maart 1999, *P.&B.* 1999, 349; H. BOULARBAH, “Le point sur la procédure civile – Les voies de recours”, in G. DE LEVAL, *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 310.

Wie derdenverzet aantekent voor dezelfde instantie kan nooit verwickeld raken in een bevoegdheidsincident wanneer bijvoorbeeld de Beslagrechter te Brussel die bevoegde instantie is (hoogstens kan er sprake zijn van een verdelingsincident).

Hoewel er vanzelfsprekend geen bezwaar is tegen de werkwijze waarbij een partij de datum van de inleiding derwijze uitkiest dat zij zal verschijnen voor hetzelfde individu zetelend als beslagrechter, is zulks niet vereist. Wel is het zo dat wie dagvaardt voor een bepaalde inleidingszitting en alsdan blijkt te verschijnen voor een ander individu zetelend als beslagrechter, geconfronteerd kan worden met de vraag of de zaak mag worden uitgesteld naar een zitting van de persoon die zetelde als beslagrechter in de procedure die aanleiding gaf tot de beslissing die in derdenverzet bestreden wordt. Die werkwijze dient te worden goedgekeurd, daar zij strookt met de tekst en met de bedoeling van de wet, met name zorgen dat zaken op derdenverzet *in de mate van het mogelijke* gebracht worden voor dezelfde rechter als de eerste rechter. Wanneer een zaak buitengewoon hoogdringend is, kan een ander individu dat zetelt als beslagrechter evenwel perfect kennismaken van een zaak destijds behandeld door een andere persoon. De instantie (per hypothese de Beslagrechter te Brussel) is immers dezelfde.

20 De in het voorgaande randnummer besproken beginselen gelden evenwel niet alleen voor rechterlijke instanties zoals de Beslagrechter te Brussel, waar sprake is van één kamer, doch met wisselende samenstelling. Immers, vanuit het oogpunt van de bevoegdheidsproblematiek is er ook maar één Rechtbank van Koophandel te Brussel, één Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen, enzovoort. Weliswaar kan men van de partijen wel verwachten dat zij bij het opstellen van een dagvaarding in derdenverzet gemakkelijker het nummer vinden van de kamer die het in derdenverzet bestreden vonnis of arrest gewezen heeft (dat nummer staat vanzelfsprekend in het vonnis of arrest, in tegenstelling tot de dagen waarop zaken voor een bepaald lid van de zetel worden ingeleid). Om de rechtsgang vlotter te laten verlopen verdient het aanbeveling een dagvaarding in derdenverzet te laten betekenen voor dezelfde kamer van de rechtbank die de bestreden beslissing gewezen heeft, doch een nalatigheid of vergissing in dat verband kan weerom enkel aanleiding geven tot een verdelingsincident (d.w.z. een probleem van toewijzing van de zaken aan de verschillende kamers binnen éénzelfde rechtbank) en niet tot een bevoegdheidsincident.

Wie bijvoorbeeld dagvaardt voor Kamer x van het Hof van Beroep te Brussel, heeft de zaak aanhangig gemaakt bij het Hof van Beroep te Brussel. Indien blijkt dat het in derdenverzet bestreden arrest gewezen werd door Kamer y (waarbij wordt uitgegaan van de hypothese dat er zich geen taalprobleem voordoet), kan Kamer x de zaak verwijzen naar Kamer y (of de zaak zelf behandelen), zonder dat er sprake is van enig probleem van bevoegdheid en uiteraard zonder dat een nieuwe dagvaarding vereist is.

21 Problemen doen zich soms voor wanneer een derdenverzet gebracht voor een bepaalde rechtbank, terwijl de bestreden beslissing gewezen werd door de *voorzitter* van die rechtbank. Zo'n geval deed zich voor in de zaak die aanleiding gaf tot het

vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen *d.d.* 22 oktober 1991. (*1) De voorzitter van de rechtbank van koophandel had een beschikking gewezen in een maritieme zaak. Naar aanleiding van een verkeerde interpretatie van een artikel uit de Zeewet (meer bepaald art. 48 § 5, dat een verzet regelt voor de rechtbank van koophandel, dat echter slechts betrekking heeft op beschikkingen waarbij de voorzitter vaststelt dat het beperkingsfonds gevormd is), was het derdenverzet gebracht voor de rechtbank van koophandel. De verweerder argumenteert dat ingevolge artikel 1125 Ger. W. het derdenverzet had moeten worden gebracht voor de voorzitter (aangezien art. 48 § 5 van de Zeewet niet van toepassing was). De eiser werpt op dat een rechtbank van koophandel een zaak niet kan verwijzen naar de voorzitter van de rechtbank van koophandel, daar een dergelijke toewijzing een maatregel van inwendige orde is, die bovendien een prerogatief van de voorzitter is. De rechtbank aanvaardt dat argument van de eiser en verzendt de zaak naar de rol.

Belangrijk is dat – spijs artikel 1125 Ger. W. een bevoegdheidsregel bevat – een probleem waarbij gedaagd wordt voor de rechtbank i.p.v. voor haar voorzitter, geen *bevoegdheidsprobleem* is, maar wel een *verdelingsincident*. Wanneer een rechter niet bevoegd is omdat hij niet de bevoegde rechter is aangewezen door artikel 1125 Ger. W., ontstaat er (a) een bevoegdheidsprobleem indien de bevoegde rechter een *andere rechtbank* is, en (b) een verdelingsincident indien de bevoegde rechter behoort tot *dezelfde rechtbank*. Bevoegdheidsproblemen worden opgelost aan de hand van de artikel 639 e.v. Ger. W., verdelingsincidenten voor de rechtbank van eerste aanleg aan de hand van artikel 88 § 2 Ger. W.

Artikel 88 Ger. W. is slechts van toepassing op de rechtbank van eerste aanleg, en niet op de rechtbank van koophandel en op de arbeidsrechtbank. (*2) Voor die rechtbanken komen verdelingsincidenten minder voor (al was het maar omdat de meeste rechtbanken van koophandel en arbeidsrechtbanken bestaan uit minder kamers dan de rechtbank van eerste aanleg). Bij een verdelingsincident beslecht op grond van artikel 88 § 2 Ger. W., wordt de zaak voorgelegd aan de voorzitter van de rechtbank, die oordeelt of de zaak anders moet worden toegewezen. In de praktijk wordt bij de verdelingsincidenten voor de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken een analoge werkwijze toegepast.

De oplossing geboden door de Antwerpse Rechtbank van Koophandel kan niet worden goedgekeurd: de zaak eenvoudigweg verwijzen naar de rol *is geen oplossing*. De omstandigheid dat de rechtbank de zaak niet kan verwijzen naar de voorzitter, rechtvaardigt een eenvoudige verwijzing naar de rol niet. Hoe moet de zaak dan immers voor de voorzitter gebracht worden? Een nieuwe dagvaarding voor de voorzitter lijkt uitgesloten, daar de zaak ingevolge de verzending naar de rol nog steeds aanhangig is. Misschien had de rechtbank wel de intentie om de zaak voor te leggen aan de voorzitter, doch dat blijkt niet uit het vonnis. Mogelijkerwijze vond de rechtbank het

(*1) Kh. Antwerpen 22 oktober 1991, *Rechtspr. Haven Antw.* 1992, 71.

(*2) Kh. Gent 4 december 1981, *T.B.H.* 1983, 87.

niet opportuun om daarvan melding te maken, omdat zulks een interne kwestie is (de tekst van het vonnis doet echter vermoeden dat de rechtbank niet de intentie had de zaak voor te leggen aan de voorzitter). De partijen konden evenwel, ingevolge het stilzwijgen van de rechtbank, slechts hopen dat de rechtbank dat initiatief zou nemen. Zoniet zou de zaak gedoemd zijn een slapend bestaan te leiden (en zou er zelfs rechtsweigering kunnen voorliggen).

Niettegenstaande een verdelingsincident per definitie een interne kwestie is, kan een rechtbank in dergelijke omstandigheden toch beter melding maken van haar intentie om de zaak voor te leggen aan de voorzitter, zodat de procespartijen weten dat de voorzitter zal oordelen aan welke instantie binnen de rechtbank de zaak moet worden toegewezen (in het besproken Antwerpse geval: de voorzitter zelf, of de magistraat door de voorzitter aangewezen om hem te vervangen). Het is mogelijk dat uit een bepaalde rechterlijke beslissing op dwingende wijze voortvloeit dat de voorzitter en niet de rechtbank bevoegd is. Dat verhindert niet dat de rechtbank in een dergelijk geval de zaak *voorlegt* aan de voorzitter. Het gezag van gewijsde van de betrokken rechterlijke beslissing dringt zich op aan de voorzitter, maar het blijft steeds de voorzitter die oordeelt aan welke kamer de zaak wordt toegewezen. De voorlegging aan de voorzitter doet in geen enkel opzicht afbreuk aan enige van zijn prerogatieven.

1126. Op de conclusies van de partijen kan de rechter voor wie de bestreden beslissing is gebracht, naar omstandigheden de zaak verder behandelen of aanhouden.

1126. Sur les conclusions des parties, le juge devant lequel la décision attaquée a été produite, peut, suivant les circonstances, passer outre ou surseoir.

Commentaar bij art. 1126 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50439/LN945-1126
84-21119

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nrs. 892-896.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nr. 188.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming, Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 259.

COMMENTAAR

I Krachtens artikel 1126 Ger. W., dat in enigszins sibillijnse bewoordingen is verwoord, kan de rechter voor wie de bestreden beslissing is gebracht (bedoeld wordt: de rechter voor wie de procedure hangende is die aanleiding gaf tot een beslissing die middels derdenverzet bestreden wordt), naar omstandigheden de zaak verder behandelen of aanhouden.

De bewoordingen “Op de conclusies van de partijen” zijn enigszins overbodig: partijen zijn ten eerste niet verplicht te concluderen, en ten tweede zijn partijen niet verplicht in hun conclusie te verwijzen naar of toepassing te vragen van artikel 1126. De rechter kan de hem in artikel 1126 Ger. W. toegekende bevoegdheid ambtshalve toepassen. Toepassing maken van die bepaling houdt niet in dat een bepaalde partij iets wordt toegekend, doch is slechts een maatregel gericht op het goede verloop van de rechtspleging.

Op grond van artikel 1126 Ger. W. kan de rechter de zaak verder behandelen zonder te wachten tot over het derdenverzet recht is gedaan. (*1) Derdenverzet heeft aldus – evenmin als de andere buitengewone rechtsmiddelen (*2) – geen (automatische) schorsende werking. (*3) De rechter kan niettemin oordelen dat opschorting van de behandeling van de oorspronkelijke vordering wenselijk is: vandaar dat men kan spreken van de *facultatieve schorsende kracht* van het derdenverzet. (*4)

2 Wanneer voor een andere rechter (principaal) derdenverzet aanhangig werd gemaakt, hoeft de rechter (voor wie de procedure hangende is die aanleiding gaf tot de middels het derdenverzet bestreden beslissing) daarmee geen rekening te houden. Dat is vrij evident aangezien het derdenverzet niet voor hem hangende is. Artikel 1126 Ger. W. verschaft de rechter wel de mogelijkheid rekening te houden met het derdenverzet hangende voor een andere rechter: meer bepaald kan de rechter – naar eigen goeddunken – de zaak aanhouden totdat uitspraak is gedaan over het derdenverzet.

De kans op misbruik van het derdenverzet door een derde die geen echte derde is doch een stroman van een procespartij die een dilatoir maneuver wil opzetten, is bijgevolg uiterst gering: wie een dergelijke maneuver opzet heeft niet de minste garantie dat de rechter enige rekening zal houden met het derdenverzet.

3 Bij incidenteel derdenverzet bestaat ook het risico op vertragsmaneuvers door stromannen: de situatie is op dit stuk *mutatis mutandis* vergelijkbaar met het principaal derdenverzet dat gebracht wordt voor een andere rechter. Evident verschilpunt is uiteraard dat de rechter bij een incidenteel derdenverzet dit niet kan ignoreren: het gaat immers om een vordering voor hem hangende, zodat hij er – op straffe van zich schuldig te maken aan rechtsweigering – uitspraak over moet doen.

Wat een mogelijke vertraging van de initiële procedure betreft, is de situatie dezelfde als bij principaal derdenverzet, omdat de rechter voor wie een incidenteel derdenverzet gebracht wordt niet verplicht is te wachten uitspraak te doen over het initiële geschil totdat het derdenverzet in gereedheid is gebracht.

Incidenteel derdenverzet kan aanhangig gemaakt worden tot aan de sluiting der debatten. De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het hem opportuun voorkomt, met het oog op de goede rechtsbedeling, uitspraak te doen over de oorspronkelijke vordering zonder te wachten tot het derdenverzet in gereedheid is. Ook hier gaat het om een oordeel dat de rechter ambtshalve kan uitspreken, aangezien het slechts betrek-

(*1) Ch. VAN REEPINGHEN, Verslag over de gerechtelijke hervorming, *Parl. St.* Senaat 1963-64, 259.

(*2) E. PICARD, *et. al.*, *Pandectes Belges*, tw. Tierce opposition, Brussel, Larcier, 1913, 902.

(*3) J. VAN COMPERNOLLE & G. CLOSSET-MARCHAL, *Droit judiciaire privé*, Fascicule II, U.C.L., Faculté de droit, 1993, 113; P. VANSANT, "Over de mogelijkheid tot het instellen van derdenverzet tegen de beslissing over de herstelmaatregel door de niet in het geding betrokken derde", (noot onder Cass. 5 juni 2001), *T.M.R.* 2001, (298), 303.

(*4) A. FETTWEIS, *Manuel de procédure civile, o.c.*, 1987, p. 572, nr. 896; A. LE PAIGE, *Rechtsmiddelen*, in *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, *o.c.*, 1973, nr. 188, p. 199.

king heeft op het goede verloop van de rechtsgang en zonder rechtstreekse invloed is op de aanspraken der partijen.

4 In de meerderheid der zaken zal de rechter allicht bij conclusie worden ingelicht over de precieze omstandigheden van de zaak (vandaar de aanhef van art. 1126). (*1)

Er zijn echter ook omstandigheden denkbaar waarin de rechter, nog voor hij dien-aangaande kennis heeft kunnen nemen van enige conclusie der partijen, beslist de zaak aan te houden totdat partijen conclusies hebben kunnen nemen over de vraag of de zaak m.b.t. de initiële vordering al dan niet moet worden aangehouden totdat het derdenverzet in gereedheid is gebracht.

Aldus is het denkbaar dat conclusietermijnen werden opgelegd op grond van artikel 747 § 2 Ger. W., en dat de zaak na toepassing van dat artikel staat vastgesteld voor pleidooien. De conclusietermijnen opgelegd in een beschikking op grond van artikel 747 § 2 Ger. W., gelden vanzelfsprekend enkel voor de partijen tussen wie die beschikking gewezen werd. Het is alsdan denkbaar dat een derde, die zich gegriefd acht door een vroeger tussenvonnis van dezelfde rechtbank, verschijnt op de rechtsdag en aldaar bij ter zitting neergelegde conclusie incidenteel derdenverzet aantekent. De rechter kan in die omstandigheden beslissen uitspraak te doen over de oorspronkelijke vordering, en het derdenverzet naar de rol te verzenden voor verdere ingereedheidbrenging. Hij kan ook beslissen dat partijen eerst het derdenverzet in gereedheid moeten brengen, of dat partijen eerst dienen te concluderen over de vraag of de uitspraak over de oorspronkelijke vordering al dan niet moet worden aangehouden totdat het derdenverzet in gereedheid is. Dit voorbeeld illustreert dat de bewoordingen “Op de conclusies van de partijen” in de aanhef van artikel 1126 Ger. W. zoals gezegd enigszins overbodig zijn en slechts het *quod plerumque fit* beogen: ook wanneer partijen nog niet bij conclusie standpunt hebben ingenomen over het verdere verloop van de procedure, kan de rechter beslissen de berechting van de oorspronkelijke vordering niet te laten vertragen door het derdenverzet.

De rechten van verdediging worden terzake allerminst bedreigd: zij worden precies gevrijwaard door het derdenverzet. De rechter die beslist geen rekening te houden met het (principaal) derdenverzet bij de berechting van de oorspronkelijke vordering, zelfs voordat partijen hierover geconcludeerd hebben, kan niemands rechten van verdediging schenden, omdat het derdenverzet in ieder geval voor hem aanhangig blijft en verder in gereedheid zal moeten worden gebracht.

De rechter verplichten pas uitspraak te doen over de oorspronkelijke vordering nadat het derdenverzet in gereedheid is gebracht, zou de deur openen voor dilatoire maneuvers en zou de werking van het gerecht dreigen te verlammen. Het huidige systeem biedt de rechter de mogelijkheid met de nodige soepelheid in te spelen op de omstandigheden van de zaak. Er zijn talloze situaties waarin het derdenverzet allerminst een dilatoir maneuver is en de goede rechtsbedeling vereist dat rekening ge-

(*1) Luik 23 mei 1991, *Pas.* 1991, II, 161.

houden wordt met de legitieme belangen van de derde.

1127. De beslagrechter kan, op dagvaarding ten verzoeken van de partij die derdenverzet heeft gedaan en na oproeping van alle andere partijen, de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing voorlopig geheel of ten dele opschorten.

1127. Le juge des saisies peut, sur citation à la requête de la partie qui a formé la tierce opposition et toutes autres parties appelées, suspendre à titre provisoire, en tout ou en partie, l'exécution de la décision attaquée.

Commentaar bij art. 1127 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50440/LN945-1127
84-21120

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nr. 896.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nr. 188.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming*, *Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 260.

COMMENTAAR

Schema

- I. Algemene opmerkingen
- II. Wijze van aanhangigmaking van de vordering
- III. Toepassingscriteria
- IV. De schorsing kan slechts worden toegestaan ten verzoeken van een partij die derdenverzet heeft gedaan

I. Algemene opmerkingen

1 Bij de vaststelling van de rechten en verplichtingen van de procespartijen, dient de rechter zich niet te laten leiden door de eventuele rechten van derden. (*1) Aldus kan het voorkomen dat een derde geconfronteerd wordt met een uitspraak die uitvoerbaar bij voorraad is (omdat de rechter ze uitvoerbaar bij voorraad heeft verklaard, of omdat ze van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad is), zonder dat hij hieromtrent vooraf verweer heeft kunnen voeren.

Artikel 1127 Ger. W. is (onder meer) bedoeld als tempering voor de eventuele verschalking van de derde die geconfronteerd wordt met een uitspraak die uitvoerbaar bij voorraad is. Artikel 1127 Ger. W. kan ook toepassing vinden wanneer een derde geconfronteerd wordt met een tenuitvoerlegging die benaarstigd wordt op grond van een titel die in kracht van gewijsde getreden is. De tenuitvoerlegging die geschorst wordt op grond van artikel 1127, hoeft m.a.w. geen *voorlopige* tenuitvoerlegging te zijn.

De regel dat de dagvaarding om een opschorting van een tenuitvoerlegging te verkrijgen dient te worden gebracht voor de beslagrechter, is ingegeven vanuit een tweevoudige bekommernis: (1) de vordering dient te worden gebracht voor de rechter die bij uitstek vertrouwd is met problemen van tenuitvoerlegging (*2); (2) de uitzonderlijkheid van de schorsing van de tenuitvoerlegging dient te worden benadrukt. De eerste reden is weliswaar heel wat gewichtiger dan de tweede.

II. Wijze van aanhangigmaking van de vordering

2 Wanneer een derdenverzet wordt ingeleid voor de beslagrechter, omdat hij hiertoe bevoegd is op grond van artikel 1125, kan een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging zoals bedoeld in artikel 1127 aanhangig worden gemaakt bij conclusie of bij dagvaarding, naar keuze van de eiser. De tekst van artikel 1127 spreekt weliswaar van “dagvaarding”, doch dit begrip – indien opgevat in de strikte zin – beoogt slechts het *quod plerumque fit*. Wanneer ingevolge de dagvaarding die het derdenverzet heeft ingeleid reeds een geding aanhangig is voor de beslagrechter, kan een conclusie gelden als “dagvaarding” in de zin van artikel 1127 (als wijze om een vordering in rechte aanhangig te maken). Gebruik van de term “dagvaarding” in een wettekst impliceert niet automatisch de betekening van een dagvaarding bij gerechtsdeurwaardersexploot (d.i. de dagvaarding *sensu stricto*). Aldus wordt bijvoorbeeld in artikel 2244 B.W. (m.b.t. de stuiting van de verjaring) de term “dagvaarding” gebruikt, doch wordt al-

(*1) Brussel 27 oktober 1998, *A.J.T.* 1998-99, 1073.

(*2) In de bewoordingen van het vonnis van de Beslagrechter te Charleroi *d.d.* 13 april 1995 (*Rev. not. b.* 1996, 174): “[le] juge naturel de la surveillance des voies d’exécution”.

gemeen aanvaard dat daaronder ook kan vallen de indiening van een verzoekschrift waarbij een vordering in rechte wordt ingeleid, of de neerlegging ter griffie van een conclusie of een verzoekschrift tot hoger beroep. (*1)

Indien in de dagvaarding die het derdenverzet aanhangig maakt voor de beslagrechter reeds melding wordt gemaakt van artikel 1127 en/of een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging, dan geldt die akte als dagvaarding in de zin van artikel 1127.

III. Toepassingscriteria

3 Schorsing van een (rechtmatig verworven recht op) tenuitvoerlegging, is zoals gezegd een uitzonderlijk fenomeen. Een illustratie van de uitzonderlijkheid van dat fenomeen vindt men in artikel 1402 Ger. W., dat bepaalt dat de rechters in hoger beroep in geen geval de tenuitvoerlegging van de vonnissen kunnen verbieden of doen schorsen, zulks op straffe van nietigheid. (*2) De appèlrechter kan krachtens artikel 1401 Ger. W. daarentegen de voorlopige tenuitvoerlegging wel toestaan indien zij in eerste aanleg niet gevraagd of niet toegekend werd.

Van de bevoegdheid aan de beslagrechter toegekend krachtens artikel 1127 Ger. W., dient derhalve met de nodige omzichtigheid gebruik te worden gemaakt. (*3) Meer in het bijzonder komt het aan de beslagrechter toe de tenuitvoerlegging slechts op te schorten indien de kans voldoende groot is dat het derdenverzet door de rechter bij wie het werd ingesteld, ontvankelijk en gegrond zal worden verklaard. (*4) De partij die derdenverzet heeft ingesteld moet m.a.w. in het kader van de rechtspleging voor de beslagrechter (of het hof van beroep) op grond van artikel 1127 Ger. W., verantwoord worden dat het voldoende waarschijnlijk is dat het derdenverzet gegrond zal worden verklaard. (*5)

Het beginsel dat de schorsing van de bij wet of rechterlijke beslissing toegekende uitvoerbaarheid bij voorraad uitzonderlijk is, dat o.m. aanleiding geeft tot bovenvermelde toets, is gesteund op de bekommernis van de wetgever om dilatoire manoeuvres te ontmoedigen.

4 Een criterium waarmee de beslagrechter rekening vermag te houden, is wanneer ingevolge de tenuitvoerlegging een moeilijk te herstellen nadeel dreigt. (*6)

(*1) A. VAN OEVELEN, "Algemeen overzicht van de bevrijdende verjaring en de vervaltermijnen in het Belgisch privaatrecht", *T.P.R.* 1987, (1755), 1807.

(*2) Wat niet verhindert dat de appèlrechter een uitvoerbaarverklaring bij voorraad ongedaan kan maken indien zij op onwettige wijze werd toegekend, bijvoorbeeld met miskenning van het recht van verdediging doordat de eiser ze gevraagd heeft als stijlclausule zonder motivering, zodat men daartegen geen verweer kan voeren.

(*3) Voor een toepassing, zie: Beslagr. Gent 31 december 1979, *J.T.* 1980, 746.

(*4) Brussel 27 oktober 1998, *A.J.T.* 1998-99, 1073; Beslagr. Brugge 11 februari 1991, *T. Not.* 1992, 366, noot F. BOUCKAERT.

(*5) Brussel 27 oktober 1998, *A.J.T.* 1998-99, 1073.

(*6) Beslagr. Brugge 11 februari 1991, *T. Not.* 1992, 366, noot F. BOUCKAERT.

Elders hebben wij de omstandigheden waarin *uitvoerbaarheid bij voorraad* mag worden toegekend als volgt beschreven. (*1) Voorlopige tenuitvoerlegging mag worden toegestaan: (1) indien het geschil betrekking heeft op rechten die niet voor redelijke betwisting vatbaar zijn en gevreesd kan worden dat de veroordeelde louter om dilatoire redenen hoger beroep zal instellen; (2) indien iedere vertraging bij de uitvoering van het vonnis de eisende partij blootstelt aan een moeilijk te herstellen nadeel; (3) indien vertraging bij de uitvoering van het vonnis de eisende partij blootstelt aan een nadeel dat niet opweegt tegen het geringe nadeel dat de verwerende partij zal ondervinden door de voorlopige tenuitvoerlegging; (4) indien bij vertraging van de tenuitvoerlegging ernstig gevreesd kan worden dat de eisende partij nooit meer daadwerkelijk rechtsherstel zal verkrijgen.

De omstandigheden waarin de beslagrechter een tenuitvoerlegging mag schorsen op grond van artikel 1127 Ger. W., vormen daarvan het spiegelbeeld. (*2) Die bevoegdheid mag aldus worden aangewend in de volgende omstandigheden: (1) indien het geschil (dat aanleiding gaf tot de tenuitvoergelegde beslissing) betrekking heeft op rechten die voor redelijke betwisting vatbaar zijn en het ingestelde derdenverzet redelijke slaagkansen heeft; (2) indien vertraging bij de uitvoering van het middels derdenverzet bestreden vonnis de tenuitvoerleggende partij niet blootstelt aan een moeilijk te herstellen nadeel; (3) indien de gedwongen uitvoering van het vonnis de derdenverzetdoende partij blootstelt aan een moeilijk te herstellen nadeel of aan een aanzienlijk nadeel waartegen het geringere voordeel dat de tenuitvoerleggende partij kan verwezenlijken bij benaarstiging van de tenuitvoerlegging niet opweegt; of (4) indien bij schorsing van de tenuitvoerlegging niet moet worden gevreesd dat de eisende partij nooit meer daadwerkelijk rechtsherstel zal verkrijgen.

IV. Aard van de schorsingsmaatregel en verhouding tot de rechter die uitspraak doet over het derdenverzet

5 Geoordeeld werd dat de schorsing van de tenuitvoerlegging op grond van artikel 1127 Ger. W. – die luidens de tekst van de wet in ieder geval voorlopig is – van dezelfde aard is als een voorlopige maatregel in de zin van artikel 19, tweede lid Ger. W., en als dusdanig ook slechts een beperkt gezag van gewijsde heeft. (*3)

De rechter die geroepen wordt uitspraak te doen over het derdenverzet, mag derhalve – eventueel bij wege van een voorlopige maatregel op grond van artikel 19 tweede lid Ger. W. – oordelen dat de gehele of gedeeltelijke schorsing van de tenuit-

(*1) K. WAGNER, “De appèlrechter kan de voorlopige tenuitvoerlegging niet doen schorsen of verbieden, doch kan wel de vernietiging uitspreken van de onrechtmatig gewezen beslissing om een vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren”, (noot onder Brussel 30 oktober 2001 en Brussel 9 oktober 2000), *P.&B.* 2002, 49.

(*2) In theorie is er geen verschil tussen de schorsing van de tenuitvoerlegging op grond van art. 1127 Ger. W. bij voorlopige dan wel bij niet-voorlopige tenuitvoerlegging, doch het spreekt voor zich dat in de praktijk de beslagrechter een tenuitvoerlegging makkelijker zal schorsen indien zij slechts voorlopig is.

(*3) Gent 20 oktober 1998, *A.J.T.* 1999-2000, 46.

voerlegging uitgesproken door de beslagrechter, een einde dient te nemen of dat de draagwijdte van die schorsing dient te worden beperkt. Een uitbreiding van die schorsing kan echter niet worden uitgesproken door de rechter die geroepen wordt uitspraak te doen over het derdenverzet, daar de bevoegdheid om de voorlopige schorsing van de tenuitvoerlegging toe te staan krachtens artikel 1127 exclusief wordt voorbehouden aan de beslagrechter.

Een nieuwe vordering op grond van artikel 1127 kan, na een uitspraak van de rechter die zich dient uit te spreken over het derdenverzet waarbij de door de beslagrechter uitgesproken voorlopige schorsing ongedaan gemaakt of beperkt wordt, slechts worden ingeleid voor de beslagrechter indien de omstandigheden na de uitspraak van beperking of ongedaanmaking van de schorsing, een substantiële wijziging hebben ondergaan.

Indien er zich een substantiële wijziging van de omstandigheden voordoet, kan de rechter die uitspraak dient te doen over het derdenverzet zijn voorlopige beslissing op grond van artikel 19 tweede lid Ger. W. om de schorsing uitgesproken door de beslagrechter te beperken of ongedaan te maken, wijzigen of ongedaan maken. De opheffing van een voorlopige maatregel, die eventueel tot gevolg kan hebben dat een schorsing uitgesproken door de beslagrechter a.h.w. herleeft, houdt immers als zodanig niet de schorsing van de tenuitvoerlegging in. In die hypothese spreekt de rechter die uitspraak doet over het derdenverzet geen schorsing van de tenuitvoerlegging uit, ook al kan het resultaat van zijn beslissing daar wel op neerkomen.

Indien de beperking of ongedaanmaking van de schorsing van de tenuitvoerlegging niet werd uitgesproken bij wege van voorlopige maatregel, doch wel in een (definitief) tussenvonniss, spreekt het voor zich dat de rechter daar later niet meer op kan terugkomen. In die situatie zal de derde die zich na een substantiële wijziging van de omstandigheden weerom wil kunnen beroepen op een schorsing van de tenuitvoerlegging, zich slechts tot de beslagrechter kunnen wenden. Uiteraard gaat het hier om een zeldzame situatie en dient de beslagrechter een dergelijke vordering met de nodige omzichtigheid te benaderen. Enkel indien er klaarblijkelijk een substantiële wijziging van de omstandigheden voorligt, waarvan het hogelijk waarschijnlijk voorkomt dat zij – indien zij hem bekend zou geweest zijn – van aard geweest zou zijn de beslissing van de rechter die uitspraak moet doen over het derdenverzet om de schorsing van de tenuitvoerlegging uitgesproken door de beslagrechter te beperken of ongedaan te maken, mag de beslagrechter een dergelijke nieuwe vordering gegrond op artikel 1127 Ger. W. inwilligen.

V. De schorsing kan slechts worden toegestaan ten verzoeken van een partij die derdenverzet heeft gedaan

6 De beslagrechter kan slechts een tenuitvoerlegging schorsen op grond van artikel 1127, wanneer hij daartoe verzocht wordt door een partij “die derdenverzet heeft ge-

daan”. Er zijn situaties denkbaar waarin in dat verband problemen kunnen rijzen. Wanneer sprake is van een bewarend beslag gelegd ingevolge een toelating op eenzijdig verzoekschrift verleend door de beslagrechter, ligt er niet echt een probleem voor. De beslagen schuldenaar of enige andere belanghebbende waarvan de rechten geschaad worden door de beschikking van de beslagrechter (bijvoorbeeld: de echtgenoot van de debiteur, die een onverdeeld aandeel van 50% in een beslagen woning bezit), kan derdenverzet aantekenen voor de beslagrechter.

Wat echter bij een uitvoerend beslag dat gelegd wordt op een woning waarvan beide echtgenoten een onverdeeld aandeel bezitten, gelegd ter uitvoering van een vonnis gewezen in een zaak waarbij één van de echtgenoten niet betrokken was als partij? De echtgenoot-derde geldt als een “belanghebbende” in de zin van artikel 1498 Ger. W. De bevoegde rechter voor wie die daad van tenuitvoerlegging moet worden aangevochten, is krachtens dezelfde bepaling de beslagrechter. De derde dient zich dus te wenden tot de beslagrechter, bevoegd op grond van artikel 1498, met het oog op de aanvechting van een daad van tenuitvoerlegging van een vonnis gewezen in een zaak waarbij die echtgenoot geen partij was. Bij de bespreking van artikel 1122 (*cf.* randnr. 34) werd reeds uiteengezet dat de vordering ingeleid door de derde best betiteld wordt als “verzet”, en dat geen derdenverzet *sensu stricto* voorligt. Immers, derdenverzet *sensu stricto* is een rechtsmiddel aangewend tegen een *rechterlijke beslissing* (dus niet tegen een *daad van tenuitvoerlegging*), en wordt in beginsel gebracht voor de rechter die de beslissing gewezen heeft, of een hogere rechter (dus meestal niet de beslagrechter). Indien de derde toch verkiest zijn vordering *ex* artikel 1498 voor de beslagrechter te betitelen als “derdenverzet”, gaat het alleszins om een derdenverzet *sui generis*, waarop bijvoorbeeld de bevoegdheidsregel van artikel 1125 Ger. W. niet van toepassing is. Welke zijn nu de implicaties van dit alles voor artikel 1127 Ger. W.?

De bedoeling van de wetgever was duidelijk, met name de beslagrechter – bij uitstek vertrouwd met executieproblemen – de bevoegdheid verlenen om corrigerend op te treden wanneer de rechten van derden bij een tenuitvoerlegging geschaad dreigen te worden. Artikel 1127 Ger. W. moet daarom in die zin geïnterpreteerd worden dat de beslagrechter van deze bepaling toepassing kan maken wanneer hij daartoe verzocht wordt door een derde wiens rechten dreigen te worden geschaad door een daad van tenuitvoerlegging. Het vereiste dat de derde “derdenverzet heeft gedaan”, moet met de nodige soepelheid worden ingevuld: het loutere feit dat de derde de beslagrechter verzoekt toepassing te maken van artikel 1127 Ger. W., uiteraard op voorwaarde dat zijn rechten dreigen te worden geschaad door de betrokken tenuitvoerlegging, maakt van de derde reeds een partij die “derdenverzet heeft gedaan” in de zin van artikel 1127.

Derdenverzet gedaan hebben in de zin van artikel 1127 Ger. W. omvat niet enkel het derdenverzet *sensu stricto* tegen een rechterlijke beslissing voor de op grond van artikel 1125 Ger. W. daartoe bevoegde rechter, doch ook een vordering van een derde ingesteld op grond van artikel 1498 Ger. W., m.a.w. een beslagrechtelijk derdenverzet dat niet noodzakelijkerwijze gericht is tegen een rechterlijke beslissing (het kan dat

wel zijn, met name wanneer het gericht is tegen een op eenzijdig verzoekschrift verleende toelating tot het leggen van een bewarend beslag, doch dan wordt er niet afgeweken van art. 1122 of art. 1125), maar dat ook gericht kan zijn tegen een daad van tenuitvoerlegging, bijvoorbeeld een uitvoerend beslag op onroerend goed, dat niet gelegd wordt ingevolge een voorafgaande toelating van de beslagrechter. De wijze waarop de derde zijn vordering betitelt (“verzet”, “derdenverzet”, “vordering op grond van art. 1498 Ger. W.”, “vordering op grond van art. 1127 Ger. W.”, “dagvaarding opheffing beslag” of enige andere betiteling), heeft geen belang voor de vraag of de beslagrechter al dan niet toepassing kan maken van artikel 1127 Ger. W. De derde die opkomt tegen een daad van tenuitvoerlegging, daarvan de gehele of gedeeltelijke vernietiging, opheffing, intrekking of schorsing vraagt (of iets van vergelijkbare strekking), komt in aanmerking als partij die derdenverzet heeft gedaan in de zin van artikel 1127 Ger. W.

Belangrijk is tevens dat de vordering gestoeld op artikel 1498 Ger. W., ook wanneer zij uitgaat van een derde, niet onderworpen is aan artikel 1125 Ger. W. Het volstaat m.a.w. dat de derde voor de beslagrechter alle partijen daagt die *betrokken zijn bij de aangevochten daad van tenuitvoerlegging*. Het komt voor dat de tenuitvoerlegging slechts gericht is tegen één of meerdere partijen die betrokken partij waren bij de procedure die aanleiding gaf tot de ten uitvoer gelegde beslissing. Slechts die partijen moeten voor de beslagrechter gedaagd worden. Wanneer de derde niet slechts de *tenuitvoerlegging* van de rechterlijke beslissing wil bestrijden voor de beslagrechter, maar simultaan ook die *rechterlijke beslissing* wil aanvechten, kan hij (voor, tijdens of na de tenuitvoerlegging, doch binnen de termijn van art. 1129 Ger. W.) *derdenverzet* aantekenen tegen die rechterlijke beslissing. Het gaat dan vanzelfsprekend om een derdenverzet *sensu stricto*, waarop artikel 1125 Ger. W. van toepassing is, zodat alle partijen die betrokken waren bij de ten uitvoer gelegde beslissing moeten worden gedaagd, ook degene die niet bij de tenuitvoerlegging betrokken zijn.

Een rechterlijke beslissing die als zodanig zonder invloed blijft op de situatie van de derde, kan niettemin gelden als een beslissing die zijn rechten benadeelt in de zin van artikel 1122 Ger. W., wanneer de *tenuitvoerlegging* van die beslissing voor de derde nadelig is.

1128. Derdenverzet verjaart door verloop van dertig jaren.

Het kan evenwel worden ingesteld zolang het recht om het vonnis ten uitvoer te leggen niet is verjaard.

Na het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de bekendmaking van de rechterlijke beslissing, gedaan overeenkomstig artikel 12, § 1, 5° tot 8°, van de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, is niet meer ontvankelijk het derdenverzet tegen een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring:

- 1° van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid;
- 2° van een bedongen wijziging van de akten van die vennootschap;
- 3° van een fusie van vennootschappen;
- 4° van een splitsing van een vennootschap;
- 5° van een rechtshandeling, bedoeld in artikel 174/1, § 3, in artikel 174/17, § 3, in artikel 174/26, § 3, of in artikel 174/45, § 3, van dezelfde gecoördineerde wetten;
- 6° van een besluit van een algemene vergadering;
- 7° van de ontbinding van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid of van de afsluiting van de vereffening uitgesproken krachtens artikel 177sexies van dezelfde gecoördineerde wetten;
- 8° van een overdracht of uittreding krachtens de artikelen 190ter en 190quater, of van een beslissing over de voorwaarden van een overname krachtens artikel 190quinquies van dezelfde gecoördineerde wetten.

1128. La tierce opposition se prescrit par trente ans.

Néanmoins elle peut être formée tant que le droit d'exécuter le jugement n'est pas prescrit. N'est plus recevable après l'expiration d'un délai de six mois à compter de la publication de la décision judiciaire faite conformément à l'article 12, § 1er, 5° à 8°, des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, la tierce opposition formée contre une décision judiciaire prononçant:

- 1° la nullité d'une société dotée de la personnalité juridique;*
- 2° la nullité d'une modification conventionnelle aux actes de cette société;*
- 3° la nullité d'une fusion de sociétés;*
- 4° la nullité d'une scission de société;*
- 5° la nullité d'une opération visée à l'article 174/1, § 3, à l'article 174/17, § 3, à l'article 174/26, § 3, ou à l'article 174/45, § 3, des mêmes lois coordonnées;*
- 6° la nullité d'une décision d'une assemblée générale;*
- 7° la dissolution d'une société dotée de la personnalité juridique ou la clôture de la liquidation prononcée en vertu de l'article 177sexies des mêmes lois coordonnées;*
- 8° une cession ou un retrait en vertu des articles 190ter et 190quater ou se prononçant sur les conditions d'une reprise en vertu de l'article 190quinquies des mêmes lois coordonnées.*

Commentaar bij art. 1128 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50441/LN945-1128
84-21121

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nrs. 893-894.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nr. 183-185.

VAN LENNEP, R., *Gerechtelijk Wetboek*, III, Leuven, Universitas, 1969, 1229-1230.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming*, *Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 260.

BELANGRIJKSTE RECHTSPRAAK

Cass. 19 oktober 1984, *T.B.H.* 1985, 371 en *J.T.* 1985, 183.

Cass. 22 maart 1985, *Arr. Cass.* 1984-85, 1041, *Pas.* 1985, I, 931 en *R.W.* 1984-85, 2675.

COMMENTAAR

1 Artikel 1128 Ger. W. bepaalt de termijn om derdenverzet aan te tekenen in de gevallen waarin de uitspraak niet aan de derde betekend werd. Artikel 1129 Ger. W. bepaalt de termijn in het geval de beslissing wel aan de derde betekend werd.

2 Het eerste en tweede lid van artikel 1128 houden in dat het recht om derdenverzet aan te tekenen kan worden aangewend zolang de derde geconfronteerd kan worden met een beslissing die zijn rechten kan schaden. De dertigjarige termijn kan misschien lang lijken, doch in situaties waarin de eisende partij kan vermoeden welke derde zich gegriefd kan voelen door de uitspraak, biedt artikel 1129 Ger. W. haar de mogelijkheid de termijn te verkorten tot drie maanden, met name door de uitspraak aan de derde te betekenen.

Er zijn talloze situaties denkbaar waarbij de derde pas jaren na het wijzen van een uitspraak van het bestaan daarvan op de hoogte wordt gebracht, hetgeen de dertigjarige termijn van artikel 1128 eerste lid Ger. W. verantwoordt (of – voor degenen die thans de dertigjarige termijn archaïsch vinden – voor de wetgever in 1967 verantwoord heeft).

Ingevolge de regels van stuiting en schorsing van de verjaring kan het voorkomen dat het recht om een vonnis tenuitvoer te leggen, pas na meer dan dertig jaar na de uitspraak verjaart. In die gevallen is het logisch dat ook het recht om derdenverzet aan te tekenen pas verjaart nadat het recht om het vonnis ten uitvoer te leggen verjaard is (art. 1128 tweede lid Ger. W.).

3 Aangezien artikel 1128 Ger. W. betrekking heeft op de verjaring van het derdenverzet (d.w.z. de verjaring van het recht om derdenverzet aan te tekenen), rijst de vraag naar de invloed van de recente hervorming van de verjaringsregels op deze bepaling. (*1)

De Wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring (B.S. 17 juli 1998) bevat weliswaar ingrijpende wijzigingen, maar het gaat niet om een algemene hervorming van de verjaring in ons recht. De Wet van 10 juni 1998 blijft aldus zonder invloed op de regelen betreffende de verkrijgende verjaring, de verjaring van zakelijke rechtsvorderingen (waarvoor de dertigjarige termijn behouden blijft), de schorsing en de stuiting, enz. (*2) De Wet van 1998 bevat weliswaar ingrijpende wijzigingen van verschillende wetten (*3), maar laat het Gerechtelijk Wetboek ongemoeid. De rechtstreekse impact van de hervorming van de verjaring op artikel 1128 Ger. W., is als zodanig *nihil*. Vóór de hervorming was de dertigjarige termijn de algemene verjaringstermijn, na de hervorming is deze termijn uitzonderlijk geworden en bleef hij in het B.W. enkel behouden voor zakelijke vorderingen. Discussies of op een bepaald soort rechtsvorderingen (bv. inzake intellectuele rechten) nu al dan niet de tien- of dertigjarige termijn van toepassing is, blijven voor het derdenverzet zonder relevantie: vast staat immers dat artikel 1128 eerste lid Ger. W. ook na de Wet van 10 juni 1998 nog steeds bepaalt dat derdenverzet verjaart door verloop van dertig jaren. Over welk soort recht uitspraak gedaan wordt in de bestreden beslissing (of welk soort recht erdoor benadeeld wordt), is voor de verjaring van het derdenverzet niet relevant.

(*1) Zie over de hervorming van de verjaringsregels: I. CLAEYS, "De nieuwe verjaringswet: een inleidende verkenning", *R.W.* 1998-99, 377; I. CLAEYS, "Een rechtsvordering is nog geen eis. Over overgangsrecht en verjaring", (noot onder Luik 27 maart 2000), *T.B.B.R.* 2001, 456; C. LEBON, "Dagvaarding en bevrijdende verjaring: omvang van de stuiting?" (noot onder Cass. 7 mei 2001), *Rec. Cass.* 2001, 233; J. VAN DROOGHENBROECK en R. DALCQ, "La loi du 10 juin 1998 modifiant certaines dispositions en matière de prescription", *J.T.* 1998, 705; A. VAN OEVELEN, "Recente ontwikkelingen inzake de bevrijdende verjaring in het burgerlijk recht", *R.W.* 2000-01, 1433.

(*2) H. BOCKEN, "Voorwoord", in H. BOCKEN *et al.*, *De herziening van de bevrijdende verjaring door de Wet van 10 juni 1998*, in *Gandaius Ontmoetingen met Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, V.

(*3) Met name het B.W., art. 26 V.T.Sv., art. 100 Gecoördineerde Wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit, en art. 15 Wet 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Een (geringe) onrechtstreekse impact heeft de hervorming wel: artikel 1128 tweede lid Ger. W., bepaalt dat derdenverzet kan worden ingesteld zolang het recht om het vonnis ten uitvoer te leggen niet is verjaard. Ingevolge de nieuwe wet verjaart het recht om een vonnis ten uitvoer te leggen niet meer na 30 jaar. Wanneer dit recht dan wel verjaart, is een vraag waarover na de hervorming enige controverse is ontstaan. Overwegend wordt aangenomen dat het recht om een vonnis ten uitvoer te leggen (de zgn. *actio judicati*) ingevolge de nieuwe wet steeds verjaart na 10 jaar. Volgens een minderheidsopvatting verjaart het recht om een vonnis ten uitvoer te leggen na 30 jaar indien het vonnis betrekking heeft op een zakelijke vordering en na 10 jaar indien het vonnis betrekking heeft op persoonlijke vorderingen. (*1) Het recht om een vonnis tenuitvoer te leggen is echter steeds een persoonlijke vordering: het gaat niet om een rechtstreekse aanspraak op een zaak, en dit ongeacht de aard van het voorwerp van de uitspraak.

Het (beperkte en onrechtstreekse) gevolg van dit alles voor het derdenverzet, is dat onder het nieuwe verjaringsregime het tweede lid van artikel 1128 Ger. W. nog slechts zeer zelden (en slechts na verlengingen van de verjaring ingevolge schorsing en stuiting) aanleiding zal geven tot een verlenging van de dertigjarige termijn van het eerste lid.

4 Het derde lid van artikel 1128 Ger. W. bevat een bijzondere termijn van zes maanden voor de aanwending van een derdenverzet tegen een rechterlijke beslissing die de nietigverklaring inhouden van een aantal welomschreven vennootschapsrechtelijke fenomenen. (*2)

Deze termijn van zes maanden is een compromis tussen enerzijds de eisen van de rechtszekerheid en de stabiliteit van het handelsverkeer en anderzijds de rechten van derden. Het compromis bestaat erin dat de wetgever – die de dertigjarige termijn van artikel 1128 eerste en tweede lid Ger. W. te lang en de driemaandelijke termijn van artikel 1129 te kort vond – geopteerd heeft voor een bijzondere termijn van zes maanden.

(*1) B. CLAESSENS en D. COUNYE, “De repercussies van de Wet van 10 juni 1998 op de structuur van het gemeenrechtelijk verjaringsregime”, in H. BOCKEN *et al.*, *De herziening van de bevrijdende verjaring door de Wet van 10 juni 1998*, in *Gandaius Ontmoetingen met Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 80.

(*2) Het derde lid van art. 1128 Ger. W. werd vervangen door art. 13 Wet 29 juni 1993 (B.S. 21 juli 1993) en gewijzigd door art. 94 Wet 13 april 1995 (B.S., 17 juni 1995).

1129. Wanneer het vonnis betekend is aan de derde, moet deze het derdenverzet instellen binnen drie maanden, te rekenen vanaf die betekening.

1129. Lorsque le jugement a été signifié au tiers, la tierce opposition doit être formée par lui dans les trois mois à partir de la signification.

Commentaar bij art. 1129 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50442/LN945-1129
84-21122

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

BOULARBAH, H., “Le point sur la procédure civile – Les voies de recours”, in DE LEVAL, G., *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 315-317.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nrs. 184-185.

COMMENTAAR

1 Artikel 1129 Ger. W. is gericht op verhoging van de rechtszekerheid. Wanneer een partij de beslissing bekomen heeft waarvan zij weet dat een derde zich er misschien gegriefd door kan achten, past het die partij de mogelijkheid te verschaffen de betrokken derde te dwingen standpunt in te nemen. Artikel 1129 Ger. W. voert die mogelijkheid in, meer bepaald door te bepalen dat de termijn om derdenverzet aan te tekenen, verstrijkt na drie maanden na de betekening van de beslissing aan de derde.

De eisende partij kan dus nooit volstreekte zekerheid verwerven dat niemand derdenverzet zal aantekenen tegen de beslissing. Dat is echter geheel normaal en eigen aan het derdenverzet: het begrip “derde” dekt immers alle rechtssubjecten die geen partij waren bij de procedure.

2 De laattijdigheid van een derdenverzet moet door de rechter ambtshalve worden opgeworpen. (*1)

(*1) Gent 12 januari 1985, *T. Not.* 1985, 135 en *Rev. not. b.* 1985, 512.

3 Schuldeisers kunnen in bepaalde omstandigheden (zie art. 1473 en 1474 B.W.) een rechtsmiddel aanwenden tegen beslissingen inzake *gerechtelijke scheiding van goederen*. (*1) Artikel 1474 B.W. spreekt van “verzet”, doch eigenlijk gaat het om een derdenverzet. De toepasselijke termijn wordt omschreven in artikel 1318 Ger. W.

Inzake de *veranderlijkheid van huwelijksvoorwaarden* geldt een bijzondere termijn omschreven in artikel 1319bis Ger. W.: indien de formaliteiten voorgeschreven in artikel 1319 Ger. W. in acht zijn genomen, zijn de schuldeisers van een der echtgenoten niet meer ontvankelijk om, na de termijn van een jaar vanaf de bekendmaking van de beslissing in het *Belgisch Staatsblad*, op te komen tegen de vereffening, wanneer deze met bedrieglijke benadeling van hun rechten is geschied.

4 Inzake *adoptie* is derdenverzet slechts ontvankelijk indien het wordt aangetekend binnen een jaar na de overschrijving bepaald in artikel 354 B.W. (art. 356, § 2, B.W.). (*2)

5 De termijnregeling inzake derdenverzet en *faillissement* wordt besproken bij de commentaar bij artikel 1122, onder randnrs. 42 e.v.

6 De termijn voor derdenverzet tegen een *beschikking op eenzijdig* verzoekschrift bedraagt één maand na de betekening (art. 1034 Ger. W.). (*3)

(*1) Zie hierover ook: L. DEDRIE, “Derdenverzet”, in E. BREWAEYS (ed.), *Bestendig handboek burgerlijk procesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 3.

(*2) Cass. 23 maart 1990, *Arr. Cass.* 1989-90, p. 955, nr. 442.

(*3) Cass. 17 april 1989, *Arr. Cass.* 1988-89, nr. 460, p. 940; H. BOULARBAH, “Le point sur la procédure civile – Les voies de recours”, in G. DE LEVAL, *et al.* (eds.), Luik, Commission Université-Palais, 2000, 316. Zie ook *supra*, commentaar bij art. 1122, randnrs. 29, 30 en 35.

1130. Het gerecht dat het derdenverzet toewijst, vernietigt de bestreden beslissing geheel of ten dele doch alleen ten aanzien van de derde.

De vernietiging geldt ten aanzien van alle partijen in zover de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing onverenigbaar is met de tenuitvoerlegging van de vernietigende beslissing.

1130. La juridiction qui accueille le recours en tierce opposition, annule, en tout ou en partie, la décision attaquée, à l'égard du tiers seulement.

L'annulation a lieu à l'égard de toutes les parties dans la mesure où l'exécution de la décision attaquée serait incompatible avec l'exécution de la décision d'annulation.

Commentaar bij art. 1130 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50443/LN945-1130
84-21123

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nrs. 893-894.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nr. 189.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming, Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 260.

COMMENTAAR

I Artikel 1130 Ger. W. omschrijft de taak van de rechter die geroepen wordt te oordelen over een derdenverzet en bepaalt aldus meteen ook de omvang van zijn rechtsmacht.

De rechtsmacht van de rechter die oordeelt over het derdenverzet bestaat erin dat hij het geschil volledig opnieuw mag beoordelen, doch enkel in zoverre de rechtstoestand van de derde in het geding is, behalve wanneer de tenuitvoerlegging van de

bestreden beslissing onverenigbaar is met de tenuitvoerlegging van de vernietigende beslissing. (*1) In dat laatste geval geldt de beperking tot de rechtstoestand van de derde niet. (*2)

In beginsel is, luidens de tekst van artikel 1130 Ger. W., de rechtsmacht van de rechter die oordeelt over het derdenverzet beperkt tot de gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bestreden beslissing. De regels inzake de tussenkomst leveren echter een belangrijke relativering op van dat beginsel. (*3) Ook wanneer de rechter geroepen wordt te oordelen over het bestaan en de omvang van een eigen recht waarop een schuldeiser zich beroept, of wanneer sprake is van bedrog door personen waarnaar in artikel 1122 Ger. W. verwezen wordt, is de rechtsmacht van de rechter niet beperkt tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bestreden beslissing. (*4)

2 De gevolgen van een gehele of gedeeltelijke vernietiging van een rechterlijke uitspraak strekken zich ook uit tot alles wat uit de vernietigde uitspraak voortvloeit of alles wat daarop steunt. Het Hof van Cassatie overwoog terzake: “Overwegende dat een toegewezen derdenverzet, krachtens artikel 1130 eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek, de bij dat verzet bestreden beslissing geheel of ten dele vernietigt ten aanzien van de derde die verzet doet; dat dit gevolg met betrekking tot de derde die verzet doet, moet gelden voor al wat is gedaan ter uitvoering van de ingetrokken beslissing en voor al wat daaruit volgt, met inbegrip van de latere vonnissen, om het even of daartegen nog een gewoon rechtsmiddel kan worden aangewend”. (*5)

(*1) Vred. Fexhe-Slins 10 februari 1992, *T. Vred.* 1992, 120.

(*2) Kh. Luik 25 mei 1998, *R.P.S.* 1998, 458, noot W. DERIJCKE.

(*3) Zie hierover *supra*, commentaar bij art. 1122, onder randnr. 72.

(*4) Zie hierover *supra*, commentaar bij art. 1122, onder randnr. 21 e.v. en *infra*, commentaar bij art. 1131.

(*5) Cass. 11 oktober 1990, *Arr. Cass.* 1990-91, 165.

1131. Tegen de beslissing, op derdenverzet gewezen, kunnen alle rechtsmiddelen worden aangewend, met uitzondering van hoger beroep indien de bestreden beslissing zelf in hoger beroep is gewezen.

1131. Les voies de recours peuvent être exercées contre la décision rendue sur la tierce opposition, l'appel excepté si la décision attaquée a été rendue elle-même en degré d'appel.

Commentaar bij art. 1131 Ger. W.

Auteur: K. WAGNER

dn50444/LN945-1131
84-21124

Bijwerking: 1 september 2002

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

FETTWEIS, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, Faculté de droit, 1987, nr. 897.

LE PAIGE, A., *Handboek voor Gerechtelijk Recht*, Deel IV, Rechtsmiddelen, Antwerpen/Amsterdam, S.W.U., 1973, nr. 190.

VAN REEPINGHEN, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming, Parl. St. Senaat* 1963-64, nr. 60, p. 260.

COMMENTAAR

I Artikel 1131 Ger. W. bevestigt dat het derdenverzet, binnen de grenzen eigen aan het derdenverzet, aanleiding geeft tot een volledig nieuwe behandeling van het geschil. (*1)

Die grenzen van het derdenverzet vinden hun oorsprong – ten eerste – in het gegeven dat het derdenverzet slechts betrekking heeft op de situatie van de derde en de situatie van de oorspronkelijke partijen ongewijzigd laat, behalve wanneer de tenuitvoerlegging van de vernietigende beslissing onverenigbaar is met de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing. In dat laatste geval is er sprake van een volledig nieuwe behandeling van de zaak *tout court*, zonder beperking tot de situatie van de derde.

(*1) Een principaal derdenverzet geldt dus niet als een volgende aanleg, maar wel als een nieuwe procedure. Een incidenteel derdenverzet is uiteraard ook geen volgende aanleg, maar wel een voortzetting van eenzelfde aanleg.

Ten tweede vindt het derdenverzet zijn grenzen in het gegeven dat het in beginsel slechts gericht is op de gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bestreden beslissing. Op dit beginsel bestaan verschillende uitzonderingen: aldus zal de rechter die oordeelt over een derdenverzet, moeten oordelen over het eigen recht dat door een schuldeiser wordt inroepen, of over het bedrog gepleegd door de rechtsvoorganger van een rechtverkrijgende onder bijzondere titel, door een schuldenaar of door een vertegenwoordiger. Vooral de regels m.b.t. de tussenkomst vormen een belangrijke relativering van het feit dat het derdenverzet in beginsel slechts gericht is op een gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bestreden beslissing. (*1)

(*1) Zie hierover *supra*, commentaar bij art. 1122, onder randnr. 72.